

Analyse meningsmålinger Rogaland mars 2019

Av: Dag Thorsdalen

Det har i februar og mars 2019 kommet en rekke ferske meningsmålinger som dekker Rogaland fylkesting og 8 av kommunene i fylket. Dette er også fylkets åtte største kommuner og utgjør litt over en tredel av antall kommuner, men samtidig hele 80 prosent av stemmetallet. 4 av disse kommunene samt fylkestinget er dekket av mer enn én måling slik at vi har et ferskt sammenligningsgrunnlag og dermed i noen grad kan luke ut tilfeldige utslag på enkeltmålingene.

Jeg vil her ta for meg disse målingene og det viktigste vi kan lese ut av dem. Under hver kommune er det tatt med litt valgstatistikk samt lenker til valgresultatene i 2015, de omtalte målingene og relevante medieoppslag – de fleste av disse er dog bak betalingsmur.

Fylkets øvrige og umålte 15 kommuner kan, med utgangspunkt i demografi og valghistorikk, deles i to grupper. De 5 største og mest sentrale av dem, med i underkant av 13 prosent av stemmetallet, kan i hovedsak forventes å følge de viktigste trendene i de større kommunene. De 10 minste kommunene er derimot utpregede distriktskommuner med et helt annet politisk landskap enn i resten av fylket. Disse utgjør i overkant av 7 prosent av stemmetallet. Kommunemålingene i de målte kommunene er neppe særlig representative for disse kommuner, men jeg vil under oppsummeringen til slutt se på om det gjennom å sammenligne tallene for kommunemålingene og fylkesmålingene likevel kan sies noe om den politiske utviklingen i de delene av Rogaland som så langt ikke er målt.

Utregningene i denne analysen bygger på den forutsetning som er vanlig på pollofpolls.no, om samme stemmetall i fylket/kommunen som ved forrige valg av samme type.

For historikk, se bl.a. mine analyser av stortingsvalget 2017 i Rogaland og for landet som helhet for pollofpolls.no:

<http://www.pollofpolls.no/?cmd=Kommentarer&do=vis&kommentarid=2307>

<http://www.pollofpolls.no/?cmd=Kommentarer&do=vis&kommentarid=2337>

Jeg vil også få benytte anledningen til å skryte av Stavanger Aftenblad for å satse så bredt på lokale meningsmålinger, både med flere målinger over kort tid i samme kommune og målinger i kommuner avisen tidligere har overlatt til de mindre lokalavisene å dekke på denne måten. Dessuten er dekningen av hver enkelt måling svært bred med grundige og informative reportasjer og analyser. I lys av dette skal bli spennende å følge avisens videre valgkampdekning, som avisen varsler at vil bli bredere enn noen gang. Dette står i kontrast til Haugesunds Avis som ikke en gang klarer å presentere mange av nøkkeltallene i sine målinger.

dth 27.03. 2019

1. Haugesund kommune

Haugesund er regionsenteret i Nord-Rogaland og på Haugalandet med 37.250 innbyggere pr. 01.01. 2019. Etter flere tiår med Høyre som det dominerende partiet, opplevde byen et politisk jordskjelv ved kommunevalget i 2015. Et av de store spenningsmomentene ved årets valg i Rogaland vil være om Høyre vil kunne makte å gjenvinne gammel styrke i Haugesund. Stortingsvalget i Haugesund i 2017 viste – i motsetning til i Sandnes – at partiets begredelige 2015-resultat ikke hadde nevneverdig smitteeffekt.

Det foreligger to målinger i kommunen den siste måneden, den først i februar er utført av Respons Analyse for Høyre, den andre i mars av InFact for Haugesunds Avis. Jeg kjenner ikke hva som er referansevalget for InFact-målingen, men for Respons er det stortingsvalget 2017. Hvilken betydning det kan ha for tolkningen av målingene, fremkommer av de store forskjellene i resultatene av det valget i forhold til kommunevalget 2015 (se under). Disse forholdene gjør at jeg hadde foretrukket målinger med 2015 som referansevalg.

Haugesund	20. 03. 2019	14. 02. 2019	K- valg 2015	06. 09. 2015	25. 08. 2015	14. 02. 2015	K- valg 2011
H	30,2	31,2	22,3	22,3	24,0	30,2	38,2
FrP	16,1	14,6	14,0	17,9	17,4	10,9	12,2
V	3,0	3,7	4,9	4,2	4,9	4,9	5,4
KrF	3,8	3,3	5,3	6,1	6,2	5,0	5,6
Sp	3,4	4,6	1,9	2,1	1,9	0,6	1,1
Ap	29,6	31,3	40,2	34,3	35,7	41,7	28,7
SV	6,0	6,3	3,5	4,6	4,2	2,5	2,5
R	3,0	1,4	0,4	0,8	0,6	0,3	0,5
MDG	3,2	1,2	3,6	4,2	2,5	1,3	0,6
PP		1,2	3,1	2,4	2,3	2,9	5,1
PDK		1,2	0,7	1,1	0,4		
Andre	1,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Byrå Bestiller	InFact HA	Respons H	InFact VG	InFact HA	Sentio Ap
H	15	16	11		19
FrP	8	7	7		6
V	1	2	2		3
KrF	2	2	3		3
Sp	2	2	1		0
Ap	14	16	19		14
SV	3	3	2		1
R	1	1	0		
MDG	2	0	2		
PP	1	0	2		3
PDK		0	0		
Sum	49	49	49		49

Med dette forbeholdet vil jeg peke på at tallene i de to målingene er ganske samstemte. De viser begge at Høyre har tatt tilbake om lag halvparten av det partiet tapte i 2015. Partiets fremgang tilsvarer nesten nøyaktig Ap's tilbakegang slik at Ap ser ut til å tape neste alt det vant i 2015. Mens februar-målingen har Ap en promille foran Høyre, er det i mars Høyre som leder med 6 tideler. Ap har ordføreren i inneværende periode med varaordfører fra Venstre. Ved konstitueringen samarbeidet alle partier unn-

tatt Høyre og FrP. Ifølge målingen oppnår disse to siste partiene 23 mandater, d.v.s. at de mangler 2 på flertall (25 mandater). Høyre fikk i 2015 11 bystyremedlemmer, og ligger ifølge målingene an til å vinne 4 eller 5 nye. For Ap er tallene 19 representanter i 2015, 16 i februar og 14 eller 15 i mars.

Bakgrunnstallene for februarmålingen viser at Høyre har størst overgang fra FrP og Venstre med Ap på tredjeplass. Mot Ap blir imidlertid netto bytteforhold omtrent null. For Det kan være en svakhet for Ap at partiet har en lavere andel på gjerdet enn Høyre (10% mot 18%) og scorer høyere blant de som ikke stemte i 2017 enn konkurrenten. Normalt betyr det at Høyre har mer å gå på enn Ap. Et moment i samme retning er at Respons har funnet en større andel som svarer at de stemte Høyre i 2017 enn partiets stemmeandel ved det valget, mens det er motsatt for Ap. Dette er typisk for partier i h.h.v. frem- og tilbakegang og gjør at Høyre i målingen er vektet ned og Ap opp. Et moment i motsatt retning er at Aps lojalitet i målingen er noe høyere enn Høyres – 77 mot 71 prosent.

Begge målingen viser at FrP minst ligger an til å forsvare resultatet fra kommunevalget i 2015 på 14,0. I februar noterer partiet en fremgang på 0,6 pp. fra dette, i mars øker det ytterligere til 16,1. Slår marsnoteringen til, kan partiet øke fra 7 til 8 bystyremedlemmer.

Et annet spenningsmoment er hvordan Haugesund KrF vil gjøre det. Partilaget var i høst Rogalands «røddeste» KrF-forening og dermed potensielt mest utsatt for avskalling. Februarmålingen viser en nedgang fra 5,3 i 2017 til 3,3. Det tilsvarer en landstrend på 3,4, betydelig under partiets nivå på de ferskeste nasjonale kommunevalgmaalingene. Bakgrunnstallene for denne målingen viser en lojalitet på 56%, 19% gjerdesittere mens 25% av velgerne har valgt å gå til andre partier. Disse siste tilsvarer 8 respondenter, hvorav 3 velger Ap, 2 SV, og 1 hver Høyre, Sp og PP – d.v.s. at avgangen er størst til partier på venstresiden. Jeg vil dog advare mot å trekke for bastante konklusjoner om KrF med grunnlag i bakgrunnstallene for kun én enkeltmåling. I marsmålingen fra InFact er noteringen noe høyere – 3,8. Begge målingene betyr tap av 1 av 3 bystyremedlemmer.

Varaordførerpartiet Venstre var nesten jevnstort med KrF i 2017 med 4,9 prosent. I februarmålingen faller det til 3,7 og i mars videre til 3,0. I februar er fallet ikke større enn at bystyregruppen på 2 bevares, men i mars taper det ifølge målingen andremandatet med en margin på 11 stemmer.

Sp var i flere perioder ikke representert i Haugesund bystyre, men kom inn igjen med 1 representant i 2015. Begge målingene viser en fordobling. Men mens partiet i februar var nær det tredje, holdes det andre i mars med en margin på kun i overkant av 50 stemmer.

SV fikk 3,5 prosent av stemmene i 2015 og ligger ifølge målingene an til å se 6-tallet nå. Det innebærer 1 ekstra representant.

Et ekstra usikkerhetsmoment ved februarmålingen er at den gir hele tre partier, MDG, PP, og PDK, 1,2% oppslutning, noe som betyr at alle tre kun manglet 31 stemmer på å bli representert. De tre siste mandatene holdes etter denne målingen av Rødt, Høyre og Ap. Rødt holder sistemandatet med en margin på bare 6 stemmer til FrP. Også Sp har samme margin opp som FrP for mandatgevinst. PP har ofte vært undervurdert i målingene. Det samme kan på denne målingen være tilfelle med MDG som har 2 representanter i dagens bystyre, men ifølge målingen ligger an til å falle helt ut med en margin på 31 stemmer. Årsaken er at partiet noterer en rekordlav lojalitet på 27,5%.

Marsmålingen gir litt andre tall. Der er Rødt oppe i 3,0, som er nær grensen for 2 mandater. MDG noterer 3,2, en nedgang fra 3,6 pp. i 2015, men ikke mer enn at de 2 representantene beholdes. Vi vet ikke hva målingen gir PP og PDK, men kategorien Andre, som omfatter disse, noteres samlet til 1,8, og i kommentarene opplyses det at PP ligger inne med 1 mandat, noe som betyr at partiet notering må være minst 1,43 prosent.

Det kan være et poeng å vurdere disse målingene i forhold til en måling fra samme tid i 2015. Den viste at Ap alt da hadde inne det høye nivået partiet oppnådde ved valget, mens noteringen for Høyre var identisk med målingen i mars 2019. Dette var imidlertid himmelhøy over valgresultatet. Derimot traff de to siste målingene før valget i 2015 godt for Høyre, men undervurderte Ap. Også disse var foretatt av InFact – i likhet med den ene av årets målinger som kommenteres her.

Med et valgresultat i nærheten av det disse målingen viser, vil det normalt være sentrumpartiene som avgjør om det er Ap eller Høyre som får styre. Dagens brede sentrum-venstre-konstellasjon har fortsatt flertall, men flertallet er usikkert og kan vippe ved å flytte på et lite antall stemmer. Det kan være Høyres mulighet at mellompartene med så små marginer vil anse en sentrum-høyre-konstellasjon som mer styringsdyktig når alternativet er at alle partier fra sentrum og kanskje helt ut til det i bystyresammenheng opprørte Rødt må holde sammen. I dagens bystyre holder det at Ap og sentrum står sammen for å skape flertall. En tredje mulighet, som har vært prøvd før i Haugesund, er en stor-kollisjon av Høyre og Ap.

I sin omtale av målingen konstaterer Haugesunds Avis at dagens koalisjon fra sentrum og ut til ytre venstre beholder flertallet, men at det er skjørt, og at det kan skapes et alternativt flertall til høyre hvis kun ett parti skifter side. Avisen mener også at f.eks. KrF kan oppnå mer den veien enn ved å stå i et samarbeid med så mange partier som i inneværende periode, der det ikke blir mange smulene å fordele på hver. Det som tale imot er at KrF-topp Tom Landås tydelig har skiltet sin draging til rød side, på den annen side viser målingen at Høyres kandidat scorer en del høyere enn ordfører Mohn hos dem KrF-velgerne. Heller ikke Venstres May Britt har en politisk profil som nødvendigvis går godt med FrP.

Haugesund	H	FrP	V	KrF	Sp	Ap	SV	R	MDG	PP	PDK	Andre
K-2015	22,3	14,0	4,9	5,3	1,9	40,2	3,5	0,4	3,6	3,1	0,7	0,0
K-2011	38,2	12,2	5,4	5,6	1,1	28,7	2,5	0,5	0,6	5,1		0,0
K-2007	39,9	13,8	9,1	5,7	1,3	20,5	4,3	0,7		4,6		0,0
K-2003	30,0	25,0	3,5	6,1	1,6	23,9	7,6	0,6		1,7		0,0
F-2015	24,1	13,7	3,9	5,4	2,1	39,2	2,9	0,6	4,0	2,6	0,7	0,7
F-2011	32,5	12,7	4,5	6,0	2,0	30,6	4,2	0,5	0,3	1,2		1,0
S-2017	30,9	19,1	4,0	4,3	3,4	26,7	4,6	1,3	2,7	1,4	0,4	1,1
S-2013	33,0	18,2	4,3	5,6	1,6	27,8	3,0	0,5	2,4	1,5	0,8	1,4

I målingen er det også spurt om hvem velgerne foretrekker som ordfører. Svarene er som følger:

Arne-Christian Mohn (Ap)	34,3%
Harald Larssen Lønning (H)	21,7%
Svein Erik Indbjo (FrP)	11,3%
May Britt Vihovde (V)	5,3%
Vet ikke	27,7%

Høyres ordførerkandidat er ung og fersk og dermed trolig mindre kjent enn konkurrentene.

Lenker:

K-valg 2015: <https://valgresultat.no/rogaland/haugesund?type=ko&year=2015>

Måling 14.02. 2019: <http://www.pollofpolls.no/?cmd=Maling&gallupid=3566>
https://hoyre.no/rogaland/haugesund/aktuelt/solid_maling_for_haugesund_hoyre/

Måling 20.03. 2019: <http://www.pollofpolls.no/?cmd=Maling&gallupid=3603>
<https://www.h-avis.no/politikk/arbeiderpartiet/haugesund/maling-mohn-best-egnet-som-ordforer-og-det-ligger-an-til-malfoto/s/5-62-784774>

2. Stavanger kommune

Stavanger har vært styrt av Høyre i skiftende allianser sammenhengende siden 1995, hele tiden med varaordfører fra KrF. Også Sp har deltatt i samarbeidet i alle de 24 årene og Venstre i det meste av perioden. I tillegg samarbeidet flertallet og Ap nært i perioden 2003-11, men et internt opprør i Ap førte til at partiet heller ville dyrke opposisjonsrollen med sikte på å danne basis for et alternativt flertall. I inneværende periode består flertallet av Høyre, Frp, Venstre, KrF, Sp og PP, mens Ap, SV, MDG, Rødt og FNB de siste årene har samarbeidet om alternative budsjettforslag. I andre saker heller FNB oftere til høyre enn til venstre.

Det er offentliggjort fire kommunemålinger for Stavanger det siste året, hvorav to den siste måneden. Jeg vil her i første rekke konsentrere meg om de to ferskeste – begge foretatt av Respons Analyse for Stavanger Aftenblad – men også trekke inn de to fra i fjor når det er naturlig.

Stavanger slås fra 2020 sammen med øykommunene Rennesøy og Finnøy samt Hjelmelands del av øya Ombo (resten av øya tilhører Finnøy). Alle de relevante målingene gjelder for Nye Stavanger. Se neste overskrift for en vurdering av kommunesammenslåingens mulige innvirkning på Stavangerpolitikken.

Stavanger	11. 03. 2019	24. 02. 2019	10. 09. 2018	20. 04. 2018	K- valg 2015	08. 09. 2015	08. 09. 2015	20. 08. 2015	25. 06. 2015	30. 03. 2015	20. 12. 2014	15. 09. 2014	08. 02. 2013	K- valg 2011
H	34,0	29,5	30,8	33,6	28,9	29,0	29,4	33,2	34,4	35,6	26,9	35,5	41,7	34,0
FrP	8,6	10,3	16,1	12,8	10,9	15,6	13,1	12,2	10,6	10,2	18,3	13,8	11,4	13,1
V	2,3	3,4	3,4	5,6	8,3	6,4	9,1	8,4	6,2	5,6	6,5	5,4	6,4	7,5
KrF	4,9	4,5	3,9	6,0	5,9	6,2	5,0	5,7	6,2	5,0	6,8	5,0	5,6	5,8
Sp	4,4	4,5	3,9	4,2	1,8	2,3	2,1	1,6	1,2	1,2	1,2	1,9	1,8	1,9
Ap	26,1	28,7	25,9	24,5	27,4	25,7	27,3	27,0	30,8	31,7	30,3	28,0	24,5	29,0
SV	7,3	5,9	5,8	5,7	4,5	4,4	4,4	3,9	4,8	4,7	4,5	5,1	3,4	4,0
R	4,3	4,3	3,4	2,7	1,3	1,5	1,0	0,8	1,6	1,1	1,0	0,6	1,1	1,4
MDG	3,8	4,3	4,1	3,1	5,2	5,5	6,0	5,5	3,9	3,5	3,2	3,8	1,9	1,3
PP	0,9	0,6	0,5	0,5	1,0		0,6	0,4	0,2	0,7	0,4	0,3	1,4	2,0
PDK	0,0	0,0		0,0	0,5		0,6							
FNB	1,8	3,2	1,9	1,1	4,3		1,4	1,0						
Andre	0,6	0,8	0,3	0,0	0,1	3,4	0,0	0,3	0,1	0,7	0,8	0,6	0,8	0,1
Byrå	Res.	Res.	Res.	Res.		InF.	Res.	Res.	Res.	Res.	InF.	Res.	Res.	
Bestiller	SA/VG	SA	SA	H		VG	SA	SA	SA	SA	Ap	SA	SA	
H	23	20	21	22	19									23
FrP	6	7	11	9	7									9
V	2	2	2	4	6									5
KrF	3	3	3	4	4									4
Sp	3	3	3	3	1									1
Ap	17	20	17	16	18									19
SV	5	4	4	4	3									3
R	3	3	2	2	1									1
MDG	3	3	3	2	4									1
PP					1									1
PDK					0									
FNB	2	2	1	1	3									
Sum	67	67	67	67	67									67

Nåværende ordfører Christine Sagen Helgø har takket nei til gjenvalg, slik at Høyre stiller med gruppeleder John Peter Hernes som ny ordførerkandidat. Han er en politisk veteran som har vært med i poli-

tikken i ulike funksjoner helt siden slutten av Arne Rittedals ordførertid (1965-67 og 1972-81), og markedsfører seg som en kandidat i Rittedals og Leif Johan Sevlands (ordfører 1995-2011) ånd.

Alle de aktuelle målingene viser fremgang for ordførerpartiet Høyre og plasserer det fra 2015-resultatet og opp mot de gode 2011- og 2007-resultatene. Partiets hopp på den seneste målingen må leses i lys av at FrP gjør et dypdykk i den samme perioden. Dette skyldes trolig i all hovedsak at FrPs gruppeleder og ordførerkandidat de siste månedene har markert seg svært negativt i to i utgangspunktet upolitiske saker (byggesak og restaurantkonkurs), noe som ikke har gått upåaktet hen blant folk flest. Effekten kan trolig leses av i FrPs bakgrunnstall med en lojalitetsprosent i februar på 43,7 og i mars på 37,8. Andelen av FrP-velgerne på gjerdet er også svakt voksende fra 24,6% i februar til 26,9% i mars. I samme periode dobles partiets lekkasje til Høyre fra brutto ca. 10 til over 20% av 2017-velgerne, og nettoglekkasjen øker fra et lite antall til over 1.500. Samtidig tørker tilgangen på velgere fra andre partier og personer som ikke stemte i 2017 nesten inn. At marsmålingen ikke er enda verre for FrP, skyldes at avgangen til andre enn Høyre nesten halveres fra februar til mars. Det er rangert FNB, Sp og Ap som, i tillegg til Høyre, stjeler stemmer fra FrP. Kun fremtidige målinger kan gi svar på om dette er varige tendenser eller noe som vil gå over når valget nærmer seg. FrPs høye notering på målingen i september 2018 kan skyldes den da svært opphetede bompengedebatten. Trolig fikk partiet da tilgang av velgere fra flere partier, velgere som nå har vendt tilbake til utgangspunktet og tatt med seg en del gamle FrP-velgere på veien.

Andre grunner til at Høyre går frem på marsmålingen er at bytteforholdet mot Ap og Sp er snudd fra negativt til positivt med en nettovirkning på nesten 500 stemmer for hver av disse to partiene samt at aktiviseringen av velgere som ikke stemte i 2017 er mer enn doblet. Dette motvirkes delvis av fallende lojalitet grunnet ca. 900 flere velgere på gjerdet. Det kan også være grunn til å merke seg at Høyre er overrepresentert i råtallene og følgelig er veid ned i begge de to seneste målingene. Det er likevel grunn til å merke seg at Høyres vekst på marsmålingen er den eneste bevegelsen som er stor nok til å kunne betegnes som statistisk signifikant. Dette er også et nivå partiet har maktet å oppnå ved to av de tre foregående kommunevalgene i Stavanger, og det på tidspunkter der partiet nasjonalt har gjort det betydelig dårligere enn nå.

Venstre ser ut til å lide samme skjebne i Stavanger som i store deler av det øvrige Norge med stadig fallende målinger. Noteringen i marsmålingen på 2,3 tilsvarer en landstrend på 1,5! I tillegg til sine nasjonale problemer opplever partiet i Stavanger et generasjonsskifte der den mangeårige populære frontfiguren trekker seg tilbake for å slippe frem yngre krefter, som på sin side neppe ennå har rukket å bli like godt kjent blant velgerne. Tallene viser en rekordlav lojalitet på like over 20% i mars. Partiet har størst avgang til Høyre og Ap, og tilgangen på nye velgere er liten. Hovedforklaringen på partiet mister ca. en tredel av oppslutningen fra februar- til marsmålingen er en dobling av andelen gjerdesittere fra 17 til 35%. Disse siste velgerne har altså ennå ikke funnet seg andre partier, kan dermed lettere vinnes tilbake. Dersom målingenes tendens slår til, vil det innebære en radikal endring av stavangerpolitikken fra dagens situasjon med Venstre som et mellomstort og innflytelsesrikt parti til et avde minstre. Det eneste positive trekket på marsmålingen er en fordobling av tilgangen på velgere som ikke stemte i 2017.

KrF vokser på begge de to seneste målingene, men fra et svært lavt utgangspunkt i september. Dette var mens det politiske Norge ventet på partiets retningsvalg, men før daværende partileder Hareide ledet partiet inn i høstens «borgerkrig», der det klare flertallet i Stavanger KrF stilte seg på blå side. Forskjellen på de to seneste målingene for KrF er høyere lojalitet (fra 60,5 til 65,4%) og sterkt redusert lekkasje (i marsmålingen kun 1 respondent, som går til Høyre), netto tilgang på velgere fra andre partier i mars, men samtidig flere gjerdesittere (fra 27,3% til 30,1%). Tallene kan leses som at partiet ved å overbevise en tilstrekkelig andel av tvilerne, har mulighet til i det meste å heve seg til nivået fra stor-

tingsvalget i 2017. Også KrF er i ferd med å gjennomføre et generasjonsskifte med nåværende Finnøyordfører som ny listetopp.

Som i de andre storbyene har Sp vært et miniparti i Stavanger – de seneste periodene med kun én enslig representant i bystyret, men har hatt større innflytelse enn størrelsen tilsier ved å utgjøre en stabil del av det styrende flertallet. Men partiet doblet tilslutningen i byen ved stortingsvalget 2017, og er det partiet som har størst grunn til å forvente gevinst av den forstående kommunesammenslåingen. Partiet har da også valgt nåværende Rennesøyordfører som listetopp, og vil trolig konsentrere mye av sin valgkamp til dagens Finnøy og Rennesøy kommuner. Målingene tyder på at partiets fremgang fra 2017 har fortsatt også i Stavanger med notering inntil 0,5 pp. over 2017-resultatet for Nye Stavanger. Likevel har partiet på de to ferskeste målingene en lojalitetsprosent på lave 45. I tillegg kommer en gjerdesitterandel på rundt 20%. Det tyder på at partiet har en ustabil velgermasse, men målingene gir ikke et helt klart bilde av velgervandringen for Sp's del da de to ferskeste gir et noe motstridene bilde av bevegelsene i forhold til de to største partiene. Målingene er imidlertid samstemte om at FrP er partiets største bidragsyter og at det avgir stemmer til partiene ytterst til venstre.

Stavanger var en av få større kommuner der Ap gikk – marginalt – frem ved stortingsvalget i 2017. For partiet lokalt var det en vitamininnsprøytning det håper kan videreføres og forsterkes mot det kommende kommunevalget. Av de fire tilgjengelige målingene, er det bare februar målingen som tenderer i den retningen. De øvrige peker alle mot et nivå under både 2017- og 2015-resultatene. Det tyder på at Ap ikke har styrke nok til på egen hånd å utfordre Høyre. Tallene viser at partiets lojalitet ligger mellom 65 og 70%, noe som er marginalt sterkere enn hovedkonkurrenten, men likevel fallende med en effekt på ca. 900 stemmer fra februar til mars. En av hovedforskjellene mellom de to ferskeste målingene er at både Høyre og Sp fra februar til mars har snudd en netto velgerlekkasje til Ap til netto gevinst. Nettovirkningen er på til sammen over 1250 stemmer. Ses målingene sammen, viser de at det er FrP som er den største og mest stabile stemmeleverandøren til Ap, men at partiet samtidig taper mer til konkurrentene til venstre for seg enn det får inn fra borgerlig side.

Etter å ligget på nivået fra stortingsvalget i 2017 på tre målinger fra april 2017 til februar 2019, opplevde SV et solid byks i mars målingen slik at partiet ikke mangler så mye på å gjøre FrP rangen stridig som byene tredje største parti. Hovedforklaringen er styrket lojalitet og at partiet fra februar til mars har tettet en trolig altfor stor målt lekkasje til Rødt, som stiller med Mímir Kristjánsson (kjent fra Klassekampen) som ny og spennende førstekandidat. Ellers er målingene enige om at det i all hovedsak er fra Ap og de som ikke stemte i 2017 at SV henter velgere, at det har en lekkasje til de andre partiene ytterst til venstre og at partiet har en lav andel av egne velgere på gjerdet.

Rødt har de siste periodene hatt én enslig representant i bystyret og gjort heller lite av seg. Den nye listetoppen har alt rukket å markere seg i den lokale debatten, bl.a. ved å erklære seg som oljevennlig – i motsetning til partiet sentralt og de andre partiene ytterst til venstre i Stavanger. På den måten håper han og partiet å kunne bli oppfattet som relevant også for velgergrupper som har en personlig interesse av en aktiv oljepolitikk. Trolig er det de andre partiene på venstresiden som har mest å tape hvis dette lykkes. De to ferskeste målingene viser i februar en stor overgang fra SV og i mars en enda større overgang fra MDG. Ser en disse to målingene i sammenheng, tyder tallene på et stor potensiale i begge partiers velgermasse i tillegg de i mest radikale delene av Ap. Rødt utmerker seg for øvrig i den seneste målingen ved ikke å ha en eneste velger på gjerdet. Det viser at partiet er helt avhengig av (økt) tilgang fra de andre partiene for å vokse videre.

MDG er trolig et av de partiene som merker konkurransen mest. Partiet har slitt med indre stridigheter og alle de tre seneste målingene peker mot et nivå mellom 1 og 1,5 pp. lavere enn i 2015. På mars målingen er lojaliteten under 50% og en firedel av partiets 2017-velgere oppgir nå Rødt som partipreferanse. At målingen ikke ser verre ut, skyldes et lite tilsig fra de fleste andre partier. Stavanger MDG

skiller seg her ut med motsatt trend i forhold til flere av de andre storbyene. Kan en forklaring være at en av partiets fremste kampsaker er å ta livet av ryggraden i byens næringsgrunnlag?

Pensjonistpartiet (PP) har klort seg fast i Stavanger bystyre i en mannsalder, men med gradvis lavere tilslutning. Ved valget i 2015 berget det mandatet med hårfin margin. Ingen av målingene i inneværende perioden tyder på at det skal gjenta seg, men i tidligere perioder har en sett at partiet undervurderes på målingene, slik at det er for tidlig å spå noe sikkert om dette.

Et av de store spennings- og usikkerhetsmomentene ved Stavanger-valget vil være hvordan listen Folkeaksjonen Nei til mer bompenger (FNB) vil gjøre det. Denne var ny i 2015, og kom da inn med 3 representanter i bystyret etter at målingene før valget målte den mye lavere. Ca. en tredel av listens stemmer kom i én enkelt bydel, Hundvåg, og skyltes en sak i valgkampens slutfase som angikk kun denne bydelen. Det ser en bl.a. av at listens andel av forhåndsstemmene var på linje med nivået i meningsmålingene. En analyse jeg tidligere har gjort, viser at det i Hundvåg bydel i første rekke var Høyre og Ap som avga stemmer til FNB, og at de velgerne som i denne bydelen kom fra borgerlig side i stor grad må ha stemt FrP ved det samtidige fylkestingsvalget – uavhengig av tidligere stemmegivning. Det er mulig at en kan se spor av dette på de siste kommunemålingene før valget der FrPs noteringer er vesentlig høyere enn valgresultatet – og motsatt for FNB. I tilfelle dreier det seg om et stort antall velgere som etter en «mellomlanding» hos FrP, falt ned på FNB ved kommunevalget. Disse tendensene er ikke like tydelige for resten av Stavanger der FNBS tilslutning var størst i de ytre bydelen og avtok jo nærmere en kom sentrum. Videre viste analysen at disse utslagene i 2015 hadde en minimal smitteeffekt til stortingsvalget i 2017 der Hundvåg leverte et tilnærmet normalresultat i forhold til resultatene for byen som helhet. Ser en de små bakgrunnstallene i de to seneste målingene i sammenheng, viser de at listen har tilgang av velgere fra stort sett hele det politiske spekteret, og suverent mest fra FrP. Siden det ikke er kommunevalget 2015, men stortingsvalget 2017, som er målingenes referansevalg, er de tause om dette stort sett er de samme velgerne som stemte FNB i 2015 eller om de er byttet ut med nye. Vi dog kan slutte oss til utfra tallene at, i likhet med fylkestingsvalget 2015 i Hundvåg bydel, må er høy andel av listens 2015-velgere ha stemt FrP ved stortingsvalget i 2017. Det kan tyde på at listens overrepresentasjon i én enkelt bydel, ikke ligger an til å bli gjentatt i år.

Målingene det siste året tyder på at FNB i år ligger an til å gjøre et vesentlig dårligere valg enn i 2015, men min erfaring er at denne typen lister har en tendens til å bli – til dels kraftig – undervurdert i målingene. Mye vil trolig bero på hvor betent bompengesaken blir i valgkampen og om det er FNB eller FrP som i tilfelle vil tjene på den. En faktor er også at listen nå har vært representert i kommunepolitikken i en periode og dermed har måttet ta stilling til hele spekteret av saker. Den har varslet at den vil presentere et helhetlig politisk program, men en slik utvikling er en klar risikofaktor for en i utgangspunktet en-saksbevegelse som på denne måten risikerer å støte fra seg potensielle velgere som er enig med dem i hovedsaken, men har andre preferanser på andre saksområder.

Andre partier vil normalt ikke ha mulighet til å bli innvalgt i Stavanger. Nærmest i 2015 var PDK med litt under halvpartene av stemmetallet som krevdes for å ta sistemandatet i bystyret.

Meningsmålingene viser at det det siste året har blitt tettere mellom blokkene. Det er fortsatt slik at dagens flertall bestående av Høyre, FrP, Venstre, KrF, Sp og (evt.) PP ligger an til flertatt, men det har blitt spekulert om et styrket Sp – med listetopp fra Rennesøy, der Sp har tradisjon for å samarbeide mot venstre – vil foretrekke det samme også i Nye Stavanger. Tre av fire målinger viser fortsatt borgerlig flertall uten at Sp må være med. Hvis det blir valgresultatet, skal det mye til at det blir regimeskifte i byen. Men februarmålingen viste dødt løp mellom blokkene – med Sp regnet til venstresiden – og med FNB på vippen. Dette utløste en diskusjon om hvordan et mulig rødgrønt Stavanger vil kunne se ut. Det mest konkrete som kom ut av diskusjonen var at hverken Høyre eller Ap avviste en mulig

storkoalisjon dersom det skulle vise seg nødvendig for å skape et styringsdyktig flertall. Byens aviser mener at det igjen er en realistisk mulighet etter at de personene som ledet Ap ut i opposisjon i 2011 i stor grad er ute av kommunepolitikken. «Lykkeland»-koalisjonen er dette døpt av lokalavisen RA (leder 26.02. 2019)¹ med henvisning til TV-serien som bl.a. viser det tette samarbeidet mellom de to store partiene i oljealderens første år.

Lenker:

- K-valg 2015 Stavanger: <https://valgresultat.no/rogaland/stavanger?type=ko&year=2015>
- K-valg 2015 Rennesøy: <https://valgresultat.no/rogaland/rennes%C3%B8y?type=ko&year=2015>
- K-valg 2015 Finnøy: <https://valgresultat.no/rogaland/finn%C3%B8y?type=ko&year=2015>
- Måling 20.04. 2018: <http://www.pollofpolls.no/?cmd=Maling&gallupid=3399>
https://hoyre.no/rogaland/stavanger/aktuelt/hoyre_storst_i_nye_stavanger/
- Måling 10.09. 2018: <http://www.pollofpolls.no/?cmd=Maling&gallupid=3464>
<https://www.aftenbladet.no/lokalt/i/On9omw/Frp-fosser-fram-i-Stavanger>
- Måling 24.02. 2019: <http://www.pollofpolls.no/?cmd=Maling&gallupid=3574>
<https://www.aftenbladet.no/lokalt/i/nggwea/Helt-apent-i-Stavanger>
<https://www.aftenbladet.no/meninger/kommentar/i/7lr598/Bonder-i-byen>
<https://www.aftenbladet.no/lokalt/i/8wyBV1/4-av-10-har-ikke-bestemt-seg-De-unge-kan-avgjore-valget>
<https://www.aftenbladet.no/lokalt/i/ddxRX1/Pa-rod-godfot-i-Kverulankatedralen>
- Måling 11.03. 2019: <http://www.pollofpolls.no/?cmd=Maling&gallupid=3589>
<https://www.aftenbladet.no/meninger/kommentar/i/vm4nw4/Makten-i-midten>
https://www.vg.no/nyheter/innenriks/i/Mg4EJR/flykter-fra-venstre-mister-syv-av-ti-velgere-i-stavanger?utm_source=vgsfront&utm_content=row-1

2.1 Nye og gamle Stavanger

Stavanger slår seg f.o.m. 2020 sammen med de to øykommunene Rennesøy og Finnøy samt Hjelme-lands del av øya Ombo. Disse områdene har blitt regnet å tilhøre Ryfylke. Ingen de to øykommunene har komplett partistruktur. Nedenfor følger en oppstilling av de seneste valgene i de tre hele kommunene – samt sammenlagte tall som er relevante for den nye storkommunen. Det fins ikke egne kretstall for Hjelmelandsdelen av Ombo, som har en så lav befolkning at antall stemmer ikke vil overstige 100. Målingene for Stavanger, som kommenteres her, gjelder for Nye Stavanger.

Rennesøy og Finnøy er tradisjonelt mellompartiland der KrF og Sp fortsatt er blant de dominerende partiene. Rennesøy har siden kommunen ble landfast for en generasjon siden nærmet seg stemmemønsteret i Stavanger og resten av Nord-Jæren. Finnøy har lenge vært en av Ap's aller svakeste kommuner nasjonalt, jfr. stortingsvalget 2017, og tilsvarende for de sosialistiske partiene samlet. Disse to kommunene er imidlertid små i forhold til Stavanger, slik at deres innvirkning på partimønsteret i Nye Stavanger vil være begrenset. Ved kommunevalget i 2015 var stemmetallene 59.596 i Stavanger, 2.228

---

¹ <https://www.dagsavisen.no/rogalandsavis/leder-lykkeland-koalisjonen-1.1284122>

i Rennesøy og 1.578 i Finnøy, d.v.s. at deres relative tyngde i storkommunen vil være Finnøy 2,5%, Rennesøy 3,5% og Stavanger hele 94%.

Nye Stavanger	H	FrP	V	KrF	Sp	Ap	SV	R	MDG	PP	PKD	FNB	Andre
K-2015	28,7	10,8	8,3	6,7	3,0	26,5	4,3	1,2	4,9	1,0	0,5	4,0	0,0
K-2011	33,6	13,0	7,5	6,6	2,9	28,0	3,9	1,3	1,2	1,9			0,1
K-2007	33,7	15,6	8,9	8,6	2,9	21,1	5,4	1,2	0,4	1,6			0,5
K-2003	26,3	21,1	4,5	8,0	2,9	19,6	11,3	1,5	0,3	4,0			0,5
F-2015	29,4	12,8	5,9	6,7	3,3	28,0	4,2	1,1	5,4	1,1	0,5		0,6
F-2011	31,8	12,4	6,7	6,5	2,7	31,6	3,8	1,1	1,1	1,6			0,7
S-2017	31,1	14,5	5,1	5,3	4,0	26,3	5,7	1,8	3,6	0,4	0,2		1,0
S-2013	33,0	15,7	6,3	6,9	2,4	25,3	5,1	0,7	3,1	0,4	0,4		0,6
Stavanger	H	FrP	V	KrF	Sp	Ap	SV	R	MDG	PP	PKD	FNB	Andre
K-2015	28,9	10,9	8,3	5,9	1,8	27,4	4,5	1,3	5,2	1,0	0,5	4,2	0,0
K-2011	34,0	13,1	7,5	5,8	1,9	29,0	4,0	1,4	1,3	2,0			0,1
K-2007	34,5	15,5	9,3	7,8	1,8	21,8	5,6	1,3	0,5	1,7			0,2
K-2003	27,1	21,5	4,7	6,8	1,7	20,1	11,6	1,6	0,3	4,2			0,3
F-2015	29,8	12,9	7,2	6,0	2,3	28,7	4,3	1,2	5,5	1,1			1,1
F-2011	32,2	12,4	6,6	5,9	1,9	32,3	3,9	1,1	1,1	1,7			0,8
S-2017	31,4	15,4	5,2	4,8	3,1	27,0	5,8	1,9	3,8	0,4			1,2
S-2013	33,4	15,8	6,5	6,2	1,6	25,9	5,2	0,7	3,2	0,4			1,0
Rennesøy	H	FrP	V	KrF	Sp	Ap	SV	R	MDG	PP	PKD	FNB	Andre
K-2015	30,0	17,5		15,1	22,3	15,1							
K-2011	34,6	14,3		13,0	21,0	13,4	3,7						
K-2007	23,2	24,1		15,4	16,3	12,3							8,7
K-2003	15,0	20,5		25,6	14,1	14,8							10,0
F-2015	29,8	16,0	1,7	11,5	14,4	20,2	1,9	0,7	2,7	0,3	0,3		0,4
F-2011	32,3	14,5	2,4	11,2	12,9	22,7	2,1	0,3	0,4	0,5			0,4
S-2017	31,8	19,5	2,6	7,9	14,4	18,4	2,5	0,5	1,4	0,4	0,0		0,5
S-2013	32,7	18,0	3,3	11,3	11,6	18,0	2,7	0,3	1,2	0,2	0,4		0,3
Finnøy	H	FrP	V	KrF	Sp	Ap	SV	R	MDG	PP	PKD	FNB	Andre
K-2015	18,4		19,9	27,9	20,0	19,8	2,9						0,0
K-2011	14,7	6,9	18,5	25,8	18,5	12,3	3,2						0,0
K-2007	16,1	8,3	4,9	30,1	27,3	6,6	6,6						0,0
K-2003	9,1	6,6	2,9	29,9	32,3	8,1	10,8						0,0
F-2015	13,7	6,2	6,4	26,0	26,4	13,2	2,8	0,3	3,1	0,3	1,3		0,3
F-2011	15,7	8,3	14,1	23,5	18,7	14,7	3,6	0,1	0,8	0,2			0,3
S-2017	19,4	12,2	2,8	20,3	26,2	10,5	2,9	0,4	2,2	0,1	1,9		1,1
S-2013	15,6	10,1	4,2	26,2	24,0	12,9	2,7	0,1	2,0	0,2	1,5		0,6

Tallene viser at det i første rekke er KrF og Sp som vil tjene på kommunesammenslåingen i forhold til situasjonen i dagens Stavanger – Sp trolig aller mest. Illustrerende i så måte er at Sp ved kommunevalget i 2015 fikk 1.101 stemmer i «gamle» Stavanger, 497 i Rennesøy og 316 i Finnøy. Tilsvarende for KrF var 3.499 stemmer i Stavanger, 440 i Finnøy og 337 i Rennesøy. For begge partiene kan «øystemmene» forventes å gi et tillegg på rundt 1 pp. Motposten er at Ap kan vente seg et tilsvarende tap. Også de andre partiene på venstresiden kan vente seg en promille eller to lavere tilslutning.

Høyre står relativt like sterkt på Rennesøy som i Stavanger, mens Finnøy trekker ned med en virkning på inntil 1/2 pp. FrP står noe sterkere i Rennesøy og betydelig svakere i Finnøy enn i dagens Stavanger. Tallene for de to øykommunene utfyller hverandre slik at den samlede virkningen blir tilnærmet null. Venstre har stått sterkt i Finnøy ved de seneste kommunevalgene, men dette har vært personavhengig, og ventes ikke å vedvare.

3. Sandnes kommune

Fra dagens Sandnes kommune ble etablert i 1965 ble byen inntil 2011 uavbrutt styrt av koalisjoner bestående av Høyre og sentrumspartiene – noen ganger med tillegg av enten FrP eller Ap. Ved konstitueringen i 2011 så det ut til å være «business as usual» ved at sentrum-høyre skulle velge én av disse to som samarbeidspartner, men spilte seg selv sjakk-matt i forhandlingene med det resultat at Ap og FrP fant sammen med tillegg av Sp, SV og PP. «Sop-i-hop-alliansen» ble dette raskt døpt på folkemunne og blant den nye opposisjonen. Ved kommunevalget i 2015 fikk denne alliansen fornyet tillit etter et valgskred for Ap på Høyres bekostning – i stor grad fordi posisjonen fikk satt et stempel på Høyre som ikke lokalpatriotiske nok. Den eneste forskjellen i alliansen grunnlag var at PP falt ut av bystyret, men tidlig i 2016 brøt også SV ut og gikk i opposisjon. Sandnes styres dermed nå av Ap, med Stanley Wirak som ordfører, FrP, med Pål Morten Borgli som varaordfører, og Sp.

Sandnes skal fra 2020 slås sammen med mesteparten av nabokommunen Forsand. Se neste overskrift om dette. Det foreligger fire målinger for Sandnes det siste halvåret – hvorav 3 den siste drøye måned-en – alle gjelder Nye Sandnes.

Sandnes	12. 03. 2019	25. 02. 2019	14. 02. 2019	10. 09. 2018	K- valg 2015	08. 09. 2015	20. 08. 2015	25. 06. 2015	30. 03. 2015	15. 02. 2015	14. 02. 2015	15. 09. 2014	09. 02. 2013	K- valg 2011
H	22,6	24,8	23,3	16,5	15,1	19,8	23,3	24,2	24,6	24,9	21,1	27,7	24,3	30,0
FrP	17,0	15,8	16,8	24,0	24,1	22,3	21,3	18,7	15,4	18,5	19,4	17,3	17,5	22,6
V	2,6	1,7	2,0	2,8	3,0	4,4	3,8	3,8	4,2	3,8	4,5	5,0	3,2	4,4
KrF	8,6	8,1	8,7	6,3	9,1	9,9	10,3	10,1	11,1	8,9	9,7	11,3	8,9	9,3
Sp	5,9	7,5	7,2	6,9	4,5	4,3	3,0	3,2	4,3	4,0	2,8	3,9	4,4	5,5
Ap	27,4	28,9	29,4	27,3	36,4	31,2	31,8	32,5	31,8	31,9	35,1	28,2	37,2	21,8
SV	5,6	5,0	3,9	6,4	2,5	3,2	1,8	2,6	3,1	3,1	2,6	2,1	1,8	3,2
R	2,3	1,9	1,8	1,2	0,7	0,2	0,3	0,9	0,5	0,3	0,0	0,7	0,2	0,4
MDG	3,1	1,6	3,1	2,4	2,9	2,6	3,2	1,9	2,2	2,6	2,6	2,1	0,0	0,6
PP	0,6	0,3	0,0	0,0	1,2	1,4	0,4	1,5	1,1	0,3	0,4	0,0	1,7	2,0
PDK	0,3	0,2	0,6	1,6	0,7	0,6	0,6	0,3						
FNB	3,1	2,3	2,7	3,4										
Andre	0,9	1,9	0,5	1,2	0,0	0,0	0,2	0,3	1,7	1,8	1,7	1,7	0,7	0,4

Byrå Bestiller	Res. SA	Res. SA	Res. H	Res. SA		Res. SA	Res. SA	Res. SA	Res. SA	Res. H	InF. Ap	Res. SA	Res. SA	
H	11	12	11	12	8									15
FrP	8	8	8	8	12									11
V	1	1	1	1	2									2
KrF	4	4	4	3	5									4
Sp	3	4	4	4	2									3
Ap	14	14	15	14	18									11
SV	3	3	2	3	1									2
R	1	1	1		0									0
MDG	2	1	2	1	1									
PP					0									1
PDK				1	0									
FNB	2	1	1	2										
Sum	49	49	49	49	49									49

Valgskredet fra Ap til Høyre i 2015 forplantet seg også til stortingsvalget i 2017 ved at Ap gjorde det litt bedre og Høyre litt dårligere enn i sammenlignbare kommuner. Dette er viktig å ha in mente når en

tolker de aktuelle meningsmålingene som alle har 2017 som referansevalg. Alle er foretatt av Respons Analyse, tre med Aftenbladet og én med Høyre som oppdragsgiver.

De tre ferskeste målingene opptatt i februar og mars 2019 er svært samstemte om tendensene. Den viktigste er at Høyre ser ut til å ha vunnet tilbake rundt halvparten av det partiet tapte til Ap i 2015, men gjøre det likevel dårligere enn ved stortingsvalget i 2017. Men Ap lekker også til partiene på ytre venstre. Videre synes FrP å ha vanskeligheter med å forsvare sitt høye nivå på 20-tallet fra de tidligere valgene etter årtusenskiftet, Sp vokser mer enn i nabokommunene i sør og vest og KrF ser ut å kunne forsvare nivået fra stortingsvalget i 2017.

For Ap viser bakgrunnstallene for disse tre målingen den interessante utviklingen at partiet faller fra den ene målingen til den andre – fra 29,4 via 28,9 til 27,4 – samtidig som partiets lojalitet stiger fra 70,4 via 73,7 til 78,5 prosent. Det siste er svært høyt for en kommunevalgsmåling med stortingsvalg som referansevalg. Gjennom disse målingene synker partiets avgang til andre partier fra 13 til 10 prosent og avgangen til sofaen fra 16 til 11 prosent av 2017-velgerne. Det er altså partiets tilgang på nye velger som synes å tørke inn. Fra den først til den andre målingen i februar gikk tilgangen av velger fra de andre partiene ned med 40 prosent. Nedgangen var størst fra samarbeidspartnerne FrP og Sp. Og videre til marsmålingen ble tilgangen på velgere som ikke stemte i 2017 nesten halvert – fra 41,6 til 22,2 prosent. Nå må det understrekes at tidspunktet for de siste målingene neppe var det gunstigste for partiet med støyen fra nok en episode av «Sirkus Giske».

De tre seneste målingene representerer svar fra over 1.900 respondenter, noe som tilsvarer ca. 5% av stemmetallet i kommunen ved stortingsvalget i 2017. En sammenstilling av svarene i disse viser at Ap har et positivt bytteforhold fra 2017 mot (rangert) Høyre, Venstre, FrP, KrF, MDG og Sp og negativt bytteforhold (rangert) mot FNB, SV og Rødt. I tillegg aktiviserer partiet en betydelig større del av velgerne som ikke stemte i 2017 enn noen av de andre partiene.

Høyre lekker netto ca. 1.000 (9%) av sine 2017-velgere til andre partier, hvorav omlag to tredeler til Ap. Også til Sp, FNB, KrF, Andre og SV er det netto lekkasje – til de to siste dog marginalt. Netto tilgang har partiet fra Venstre, FrP og MDG. Det er også grunn til å merke seg at aktiviseringsandelen av velgere som ikke stemte i 2017 er stigende, og i den seneste målingen jevnt med AP.

FrP avgir fleste velgere til FNB. Deretter følger Ap, KrF, Sp, Høyre, Andre, Venstre og SV – til de tre siste kun marginalt. Partiet har ikke positivt bytteforhold mot noen av de andre partier. Lekkasjene minker dog noe fra februar til mars, men samtidig synker andelen aktiviserte hjemmesittere.

Ca. to tredeler av Venstres netto velgertap er til Ap og en firedel til Høyre. Resten av avgangen er ifølge målingene til FNB og Andre. Mot SV, KrF og Sp viser målingene tilnærmet balanse med en netto tilgang på 11 stemmer. Også mot MDG måles det en netto gevinst på 47 stemmer. Tilgangen av velgere som ikke stemte i 2017 er tilnærmet null (1 respondent).

KrF har en positiv utvikling på de tre seneste målingene med både stigende netto bytteforhold mot de øvrige partiene og i andelen aktiviserte hjemmesittere. Partiet taper flest velgere til Ap fulgt av Sp, Rødt og FNB – til de to siste dog marginalt. Størst netto velgergevinst måles fra FrP fulgt av Høyre, Andre og (marginalt) MDG. Mot Venstre er utvekslingen tilnærmet nøytral. Ser en på partiets brutto-bevegelser, er disse fallende fra å omfatte nær 1.800 velgere i den første målingen i februar til i overkant av 900 i marsmålingen. Dette kan tyde på at partiet er i ferd med å falle mer til ro etter høstens nasjonale rystelser, der flertallet i Sandnes KrF stilte seg på rød side.

Sp henter nye velgere fra Høyre, FrP og (i mindre skala) KrF. Netto avgang måles til Ap, SV, Rødt og MDG. Mot Venstre er utvekslingen tilnærmet nøytral. Netto gevinst er dog mer enn halvert fra den første til den siste av årets tre målinger. Sammen med ingen aktiviserte hjemmesittere i den seneste målingen, forklarer det partiets fall på denne målingen.

SV har størst – og stigende – positivt netto bytteforhold mot Ap. I løpet av årets målinger har tilgangen på nye, tidligere Ap-velgere omtrent tilsvart stemmetallet som kreves for å ta 1 bystyrerepresentant. Netto velgergevinst måles også mot Sp, Høyre og Rødt – og netto velgertap mot FNB, Andre, MDG og Venstre, men her er tallene betydelig mindre og varierende fra måling til målingen. Partiet måles også med en større aktiviseringsandel av sofavelgere enn partiets størrelse normalt skulle tilsi.

Skal en tro målingene, henter Rødt velgere i første rekke fra MDG og hjemmesitterne. Netto velgergevinst måles også fra Sp, KrF og Ap, mens det er motsatt mot SV. Her spriker imidlertid tendensene mye fra den ene målingen til den andre – dog med konstant nettogevinst. Det er derfor forskjellene i partiets aktivisering av de som ikke stemte i 2017 som forklarer dets bevegelser i februar og mars.

MDG viser en negativ utvikling i velgerutvekslingen mot de øvrige partiene fra en netto gevinst på 384 stemmer i den første februarmålingen til et netto tap på 255 stemmer i mars. Når partiet får samme score på de to målingene, skyldes det tilgang på nye velgere som ikke stemte i 2017. Jeg mener dog å kunne lese ut av tallene at partiet var kraftig overvurdert på den første februarmålingen (score 3,1) ved at hele stemmeoverskuddet kommer fra to poster som ikke bekreftes av de to ferskeste målingene. Ses målingene samlet, måles MDG til å ha et positivt bytteforhold til Andre (neppe reelt), Venstre (trolig overvurdert), Sp og SV og et netto velgertap til Rødt, Høyre, Ap, Sp og KrF. Dog er det kun mot Høyre og Rødt det måles netto tap i alle de årets målinger, men mot begge synes tapet å være stigende.

FNB er en nykommer som ikke stilte liste i 2015. Mer enn halvparten av listens stemmer måles å komme fra FrP, men andelen er synkende og er nede i under en tredel i den seneste målingen. Dette kompenseres med økt tilgang på tidligere Høyrevelgere, som er den største bidragsyteren i mars. Deretter følger Ap, SV, KrF og Venstre, men fra de to siste er tallene små og bevegelsene kun registrert på én av målingene.

Sandnes styres, som nevnt, av en svært uvanlig allianse av Ap, FrP og Sp. Ved kommunevalget i 2015 fikk disse partiene flertall med 32 av 49 i bystyret. Årets tre målinger viser fortsatt flertall, men nå med 25 mandater – d.v.s. minst mulig margin – på den seneste målingen. Samarbeidet synes unaturlig for de fleste utenforstående, og hovedforklaringen er – både positiv og negativ – personkjemi mellom ledende aktører i partiene med røtter flere valgperioder tilbake. Dette har ført til et tidvis svært ampert ordskifte, særlig i sosiale medier, med beskyldninger om «urent trav» og bruk av hersketeknikker.

Lokale kommentatorer heller til at det er størst sannsynlighet for at det nåværende samarbeidsmønsteret vil bestå så lenge:

- 1) Dagens ledende aktørene på flertallssiden beholder makten i sine partier.
- 2) Disse partiene bevarer flertallet.

Videre er oppfatningen at dersom forutsetning nr. 2 skulle svikte, er det større mulighet for at samarbeidet utvides til igjen å omfatte flere partier enn en tilbakevending til et mer normalt samarbeidsmønster. KrF nevnes som den mest sannsynlige kandidaten – noen som må anses som noe ironisk da det bl.a. var dette partiets aversjon mot å samarbeide med FrP som var en av hovedårsakene til den borgerlige forhandlingsmiseren i 2011 som førte til at FrP og Ap fant sammen. En annen mulighet er den nye listen av bompengemotstandere da ordfører Wirak for et halvår siden snudde i bompengespørsmålet og siden har markert seg som en bastant motstander av rushtidsavgift, bl.a. ved å true med å trekke Sandnes ut av Byvekstavtalen på Nord-Jæren. Kommentatorer tenderer til å tolke at dette i første rekke er av valgtaktiske grunner.

Høyre prøvde seg med tilnærmelser til FrP før 2015-valget, der FrP ble tilbudt ordføreren, men ble møtt med en kald skulder. Nye følere har kommet det siste halvåret, noe som førte til diskusjon på FrP's nominasjonsmøte tidlig i februar. Slik mediene refererte fra dette, synes imidlertid de toneangivende i Sandnes FrP å være så bundet av lojalitet til personen Stanley Wirak, at en reorientering fra

deres side nå er lite sannsynlig. Men selvsagt ordlegger de seg utad på måter som ikke utelukker noen eventualiteter. Faktisk virker et samarbeid mellom Høyre og Ap – noe Høyre har åpnet for, men Wirak påstår at han ikke har fått med seg – som litt mindre usannsynlig (jfr. SA 25.02. 2019). En mulighet som heller ikke kan utelukkes med nåværende galluptall er at Ap parkerer FrP og forsøker seg med et sentrum-venstre samarbeid fra KrF og Venstre og så langt utover mot venstre som nødvendig (i skrivende stund holder det med SV), med sikte på å etablere et mer varig styringsgrunnlag.

Lenker:

- K-valg 2015 Sandnes: <https://valgresultat.no/rogaland/sandnes?type=ko&year=2015>
- K-valg 2015 Forsand: <https://valgresultat.no/rogaland/forsand?type=ko&year=2015>
- Måling 10.09. 2018: <http://www.pollofpolls.no/?cmd=Maling&gallupid=3465>
<https://www.aftenbladet.no/lokalt/i/BJKj5g/Wirak-taper-mest-i-Sandnes>
- Måling 14.02. 2019: <http://www.pollofpolls.no/?cmd=Maling&gallupid=3567>
<https://hoyre.no/rogaland/sandnes/aktuelt/solid-okning-for-hoyre-i-sandnes/>
- Måling 25.02. 2019: <http://www.pollofpolls.no/?cmd=Maling&gallupid=3575>
<https://www.aftenbladet.no/lokalt/i/G1VQXm/Frp-og-Ap-gar-mest-tilbake>
<https://www.aftenbladet.no/meninger/kommentar/i/P3V4dJ/Wirak-og-Borgli-kan-styre-pa-men-folket-apner-for-frekke-forandringer>
<https://www.aftenbladet.no/lokalt/i/zLqrwK/Hoyre-apner-for-Ap-samarbeid>
- Måling 12.03. 2019: <http://www.pollofpolls.no/?cmd=Maling&gallupid=3590>
<https://www.aftenbladet.no/lokalt/i/L08429/Flere-smapartier-styrker-sin-posisjon-i-Sandnes>
<https://www.aftenbladet.no/meninger/kommentar/i/4d5LKV/Mange-smar-pa-jakt-etter-makt-i-Sandnes>

3.1 Nye og gamle Sandnes

Det er vedtatt at Sandnes f.o.m. 2020 skal slå seg sammen med mesteparten av nabokommunen Forsand. Høstens valg vil følgelig skje i den nye enheten, noe det også er tatt høyde for i de meningsmålingene som er foretatt for Sandnes det seneste året. Vedtaket er imidlertid omstridt i Forsand med stadige forsøk på omkamp i den ene eller andre retningen. Det siste er at Forsand kommunestyre har tillyst folkeavstemning 29.04. 2019. Dette er ikke stedet for å redegjøre for denne prosessen, som noen ganger synes å gjøre sitt beste for å kopiere Brexit i viderverdigheter, og analysen bygger på den forutsetning at vedtakene gjennomføres slik de nå foreligger.

I Forsand ble det ved kommunevalget i 2015 avgitt 657 stemmer mot 30.341 i Sandnes, og ved at én krets av Forsand er vedtatt overført til Strand kommune, kan stemmene i Forsand kun ventes å utgjøre rundt 2% av det totale stemmetallet i den nye storkommunen. Her følger en oppstilling av de seneste valgene i de to nåværende kommunene sammen med sammenslåtte tall, som er det nærmeste vi kommer tall for Nye Sandnes siden valgene i Forsand har blitt talt med hele kommunen som én felles stemmekrets. Folketallet i dagens Sandnes er pr. 01.01. 2019 77.246 og i Forsand 1.193. Av disse skal 168 innbyggere (hvorav 126 stemmeberettigede, 2018-tall) overføres til Strand.

Nye Sandnes	H	FrP	V	KrF	Sp	Ap	SV	R	MDG	PP	PDK	Andre
K-2015	15,1	23,6	3,0	9,4	4,7	35,9	2,4	0,7	2,8	1,1	0,7	0,6
K-2011	29,9	22,3	4,3	9,7	5,7	21,7	3,1	0,4	0,5	2,0		0,4
K-2007	22,7	26,2	5,2	12,3	5,0	20,9	4,1	0,9		2,1		0,6
K-2003	22,5	24,0	3,6	11,5	5,6	16,7	9,5	1,2		5,0		0,3
F-2015	19,9	23,0	3,4	10,4	5,0	30,4	2,6	0,7	3,3	0,9	0,8	0,6
F-2011	28,8	20,6	4,2	9,8	5,1	24,8	3,1	0,5	0,7	1,6		0,7
S-2017	27,8	21,3	3,6	8,6	5,8	23,1	3,8	1,2	2,7	0,4	0,5	1,1
S-2013	30,9	20,2	4,6	10,7	3,8	21,9	3,0	0,4	2,2	0,5	0,8	1,0
Sandnes	H	FrP	V	KrF	Sp	Ap	SV	R	MDG	PP	PDK	Andre
K-2015	15,1	24,1	3,0	9,1	4,5	36,4	2,5	0,7	2,9	1,2	0,7	0,0
K-2011	30,0	22,6	4,4	9,3	5,5	21,8	3,2	0,4	0,6	2,0		0,4
K-2007	22,6	26,5	5,3	12,0	4,6	21,1	4,2	1,0		2,1		0,3
K-2003	22,6	24,3	3,7	11,4	5,2	16,7	9,7	1,3		5,1		0,0
F-2015	20,0	22,3	3,4	10,1	4,8	30,7	2,6	0,7	3,3	0,9	0,7	0,6
F-2011	29,2	20,8	4,2	9,6	5,0	24,9	2,9	0,5	0,7	1,6		0,7
S-2017	27,9	21,3	3,6	8,4	5,6	23,2	3,8	1,2	2,7	0,4	0,5	1,1
S-2013	31,1	20,3	4,6	10,5	3,6	21,9	3,0	0,4	2,2	0,5	0,7	1,0
Forsand	H	FrP	V	KrF	Sp	Ap	SV	R	MDG	PP	PDK	Andre
K-2015	16,9			23,4	16,6	12,5						30,5
K-2011	25,0	7,7		29,8	19,3	18,6						0,0
K-2007	24,9	8,8		26,9	26,0	13,5						0,0
K-2003	20,6	9,2		15,4	24,5	17,0						13,3
F-2015	17,4	11,9	1,2	23,9	17,7	18,1	2,8	0,2	2,8	0,2	3,0	0,9
F-2011	11,6	12,4	2,7	20,4	12,5	19,7	14,3	0,0	0,0	3,9		1,8
S-2017	22,9	20,0	1,8	17,0	17,6	14,2	1,4	0,6	1,6	0,0	2,0	0,9
S-2013	21,4	15,0	2,8	22,8	11,4	18,1	2,4	0,1	1,0	0,3	3,7	0,7

Partimønsteret i Forsand er svært amputert i forhold til Sandnes. Dessuten var kommunevalget i Forsand i 2015 atypisk i forhold til de foregående valgene i kommunen. Dette skyldes at det kom til hele tre nye bygdelister som til sammen fikk 30,5% av stemmene – hvorav to ble representert i kommunestyret. For å vurdere innvirkningen Forsand vil kunne få på partienes resultater i Nye Sandnes, er det derfor mer hensiktsmessig å bruke stemmegivningen i Forsand ved regionale og nasjonale valg som sammenligningsgrunnlag. Hvis forsandbuen fortsetter å stemme omtrent som de har gjort ved disse valgene, viser tabellen over at KrF og Sp kan forvente seg å få økt sin stemmeandel i forhold til dagens Sandnes kommune med et par promille, mens påvirkningen på den andre partiene grenser mot det ikke-målbare.

4. Sola kommune

Sola er både en forstadskommune til Stavanger og Sandnes og selv en betydelig industrikommune med netto innpendling av arbeidskraft, slik at den er en fullt ut integrert del av storbyområdet på Nord-Jæren. I tillegg er den en betydelig landbrukskommune, særlig i den sørlige delen. Folketallet var pr. 01.01. 2019 26.582, og Sola hadde i 2018 den høyeste relative befolkningsvekten i Rogaland. Høyre har hatt ordføreren sammenhengende siden 1999, i de to seneste periodene i et politisk samarbeid med KrF og Venstre. Også FrP deltok i det valgtekniske samarbeidet ved konstitueringen i 2015, men fremmer egne budsjettforslag og betegner seg selv som «blokkuavhengig». Ordfører siden 2011 er Ole Ueland (H). Han søker ikke gjenvalg etter å ha blitt nominert som partiets nye fylkesordførerkandidat.

Sola	20.03. 2019	15.02. 2019	K-valg 2015	10.03. 2015	K-valg 2011
H	34,2	33,6	38,1	37,7	36,3
FrP	19,8	18,6	16,5	16,8	20,3
V	2,3	4,1	4,2	5,4	4,1
KrF	4,8	5,7	9,4	9,8	10,1
Sp	6,6	5,8	5,5	4,4	3,4
Ap	18,7	21,7	17,0	17,9	16,4
SV	5,0	2,6	1,7	1,5	2,4
R	2,4	1,6		1,3	
MDG	1,8	2,6	2,5	0,2	
PP	0,3	0,3		1,3	3,2
TL	1,3	1,1	5,2	3,8	4,0
FNB	2,2	1,5			
Andre	0,9	1,1	0,0	0,0	0,0

Byrå Bestiller	Respons SA	Respons Høyre		Sentio Høyre
H	14	14	16	15
FrP	8	8	7	8
V	1	2	2	2
KrF	2	2	4	4
Sp	3	3	2	1
Ap	8	9	7	7
SV	2	1	0	1
R	1	0		
MDG	1	1	1	
PP				1
TL	0	0	2	2
FNB	1	1		
Sum	41	41	41	41

Så langt i år har det kommet to målinger, begge utført av Respons Analyse med henholdsvis Høyre og Stavanger Aftenblad som oppdragsgiver. Sammen med den første målingen for Høyre ble det også tatt opp en ordførermåling, med følgende resultater:

Janne Stangeland Rege (H)	47%
Siv-Len Strandskog (Ap)	23%
Ingen av dem	12%
Ikke sikker	18%

Målingene er nokså samstemte, begge viser at Høyres nye ordførerkandidat må utvide styringsgrunnlaget dersom hun ønsker å overta ordførerstolen etter Ueland. Den mest nærliggende måten er ved at

FrP's status oppgraderes fra konstitueringspartner til fullverdig politisk partner, slik som i perioden 2007-11. Ap har gjennom flere perioder forsøkt å bygge opp en opposisjon som kan utfordre det borgerlige styret, men så lenge målingene viser at Høyre og FrP kan danne flertall alene, skal det normalt ikke være mulig. Partienes frontfigurer utelukker dog ingen muligheter. I omtalen av den seneste målingen har Aftenbladet valgt å spekulere i om FrP og Ap kan finne sammen som i nabokommunen Sandnes, med grunnlagt i at de to partiene i inneværende periode har stått sammen i flere stridssaker.

På borgerlig siden viser målingene en viss fremgang for FrP og ditto nedgang for Høyre. Det er trolig at referansevalg 2017 her spiller inn ved at Frp da fikk 22,6% mot kun 16,5% ved kommunevalget i 2015 (se under). Bakgrunnstallene for den første målingen viser da også en lekkasje fra FrP til Høyre på 12,5% av partiets 2017-velgere, mens kun 1% av Høyres 2017-velgere går motsatt vei. Høyres største lekkasje i denne målingen er til Ap med 7,2% av partiets 2017-velgere, mens 5,2% av Ap's 2017-velgere går motsatt vei. Ellers er overgangene mellom partiene for små til å trekke entydige konklusjoner utfra kun denne enkeltmålingen.

I den februarmålingen holder Venstre 2015-nivået, i marsmålingen halveres partiet. Målingene er derimot samstemte om at KrF kan vente en halvering av mandattallet fra 2 til 4. Det vil i tilfelle være en fortsettelse av trenden ved stortingsvalget i 2015 der Sola var blant kommunene i Rogaland der partiet hadde størst relativ tilbakegang.

På opposisjonssiden tyder målingene på at SV kommer tilbake i kommunestyret med minst 1 mandat etter å ha mistet plassen med liten margin i 2015. Ap går frem med 1 eller 2 mandater, mens bygdelisten Tanangerlisten, som er opptatt av mange av de samme sakene som Ap, mister begge sine mandater. Det siste bør nok leses med minst et par klyper salt siden slike lister ofte ikke ytes full rettferdighet i målinger – og særlig ikke i målinger med stortingsvalg som referansevalg.

Også Sp går frem med 1 mandat, i februarmålingen likevel med en hårfin margin på bare 9 stemmer. Målingene er imidlertid samstemte om at partiet ligger an til betydelig lavere vekst i Sola enn i landet som helhet. Dette er i motsetning til de andre kommunene på Nord-Jæren som så langt er målt, men slutter seg til trenden ved stortingsvalget 2017 der partiet hadde minst fremgang i hele landet i de tunge landbrukskommunene på Jæren. En mulig grunn til denne utviklingen for Solas vedkommende er at store deler av Sp's tradisjonelle velgergrunnlag i kommunen for rundt en generasjon siden fant veien til Høyre og oppfatter det partiet som sitt viktigste politiske redskap – i hvert fall i lokalpolitikken. Det er symptomatisk i så måte at nåværende Høyre-ordførers farfar i sin tid var både ordfører og stortingsrepresentant for Sp.

I marsmålingen ligger også Rødt an til å debutere i kommunestyret. I februar manglet det kun 3 stemmer på dette! MDG ser ut til å kunne beholde sitt ene mandat, som det vant i 2015, men i marsmålingen med en margin på bare 16 stemmer. Dessuten tyder målingene på at den nye listen med bompengemotstandere kan komme inn i kommunestyret. Men meningsmålingene har en tendens til undervurdere slike lister – ofte betydelig. Det er derfor for tidlig å si noe om listens reelle potensiale. Aftenbladet spekulerer også i om det så langt i stedet er FrP som profitterer på folks bompengemotstand. Det kan være lettere for partiet i Sola enn i Stavanger og Sandnes der partiet begge steder assosieres med det styrende flertallet, selv om det stemmer mot i denne type saker.

Det er også interessant å se at februarmålingen viser tilnærmet lik lojalitet for de fleste av de større partiene, med så små variasjoner mellom dem at det ligger godt innenfor målingens feilmarginer. Lavest ligger – som vanlig – Venstre med 34,4%, deretter SV på 56% og Sp på 63,4%. Frp, Ap, Høyre og KrF ligger alle godt samlet mellom 65 og 68%, med KrF høyest. Men det må leses i lys av at Sola var blant kommunene med størst nedgang for partiet i 2017.

Legg også merke til hvor godt den tilsvarende målingen fra samme byrå på omtrent samme tidspunkt i 2015 traff i forhold til valgresultatet samme høst.

Sola	H	FrP	V	KrF	Sp	Ap	SV	R	MDG	PP	PDK	Lokale	Andre
K-2015	38,1	16,5	4,2	9,4	5,5	17,0	1,7		2,5			5,2	
K-2011	36,3	20,3	4,1	10,1	3,4	16,4	2,4			3,2		4,0	
K-2007	28,8	24,0	4,4	10,1	3,9	14,3	4,0			1,9		8,6	
K-2003	26,4	26,9	3,2	10,8	5,7	13,4	8,2					5,4	
F-2015	36,2	18,4	4,2	9,1	5,1	20,6	1,5	0,4	3,1	0,4	0,4		0,7
F-2011	35,2	20,4	4,2	9,6	3,4	21,9	2,0	0,3	0,5	1,8			0,7
S-2017	35,3	22,6	3,4	6,6	5,7	19,1	2,8	0,7	2,3	0,3	0,2		1,0
S-2013	37,1	21,7	4,5	9,3	3,4	18,1	2,4	0,3	1,8	0,3	0,5		0,6

Lenker:

K-valg 2015: <https://valgresultat.no/rogaland/sola?type=ko&year=2015>

Måling 15.02. 2019: <http://www.pollofpolls.no/?cmd=Maling&gallupid=3568>
https://hoyre.no/rogaland/sola/aktuelt/solid_ordforer_maling_for_janne_st_angeland_rege/

Måling 20.03. 2019: <http://www.pollofpolls.no/?cmd=Maling&gallupid=3602>
<https://www.aftenbladet.no/lokalt/i/1k1r1K/Frp--Ap-i-Sola-kan-bli-sant>
<https://www.aftenbladet.no/lokalt/i/BJAneg/Venstre-og-KrF-halvert-i-Sola>
<https://www.aftenbladet.no/lokalt/i/l1pWq3/Kan-det-utenkelige-skje-i-Sola-ogsa>

5. Klepp kommune

Klepp er den største og nordvestligste av de tre klassiske jær-kommunene med 19.534 innbyggere pr. 01.01. 2019. Den grenser til Sandnes og Sola i nord, Time i øst og Hå i sør. Den er blant landets viktigste landbrukskommuner, men likevel er næringslivet allsidig slik at kun en liten andel av befolkningen lever direkte av landbruket. Dette er felles for Klepp, Time og Hå. Høyre har stort sett vært kommunes ledende parti siden det slo gjennom i 1979, og har hatt ordføreren sammenhengende siden 1999, i litt ulike allianser – i inneværende periode med KrF og Sp. Nåværende ordfører, Ane Mari Braut Nese, har sittet i 8 år, og stiller til gjenvalg.

Klepp	16.03. 2019	K-valg 2015	11.09. 2015	K-valg 2011
H	27,7	29,0	23,4	33,6
FrP	21,9	19,4	17,2	17,2
V	1,8	4,2	4,7	4,5
KrF	12,2	15,5	21,9	16,2
Sp	13,8	12,4	12,5	10,6
Ap	13,3	16,2	15,6	16,1
SV	2,7			1,5
R	0,5			0,4
MDG	1,6	3,3	3,1	
PP	1,0			
PDK	1,0			
FNB	0,6			
Andre	1,9		1,6	

Byrå	Respons		Norstat
Bestiller	SA		JB
H	9	9	11
FrP	7	6	6
V	0	1	1
KrF	4	5	5
Sp	5	4	3
Ap	5	5	5
SV	1		0
R	0		0
MDG	0	1	
PP	0		
PDK	0		
FNB	0		
Sum	31	31	31

Målingen varsler stor grad av stabilitet med kun små endringer blant de store partiene. Alle disse endringene er innenfor målingens feilmarginer. Størst utslag er det blant de mindre partiene der Venstre og MDG ligger an til å miste kommunestyreplassen, mens SV – som ikke stilte liste i 2015 – ser ut til å gjøre comeback. Ellers tar FrP 1 mandat fra KrF mens Sp plukker mandatet som blir ledig etter Venstre. Høyre holder stillingen i antall mandater tross en liten tilbakegang. Dermed blir samlet mandattall for den styrende alliansen H, KrF og Sp uendret, dog slik at Sp passerer KrF som nest størst blant disse.

Aftenbladet tolker målingen som at en tillits erklæring til sittende ordfører, som betegnes som sterk, tydelig og uredd, med henvisning til at hun ikke har veket tilbake fra å ta upopulære standpunkter i kontroversielle saker som kommunesammenslåing og bompenger. Overskriften på avisens analyse er

at «Jærens einaste kvinnelege ordførar er trygg om ikkje noen tar «ein Wirak»», det siste en henvisning til nabokommunen i nord, og mener at det mest sannsynlige er at dagens samarbeid fortsetter – kanskje med den endring at Sp tar over varaordførervervet fra KrF. Ellers er det grunn til å merke seg at Høyre – i likhet med perioden 2011-15 – har en mulighet til høyre for seg ved at Høyre og FrP igjen til sammen har flertall.

Klepp	H	FrP	V	KrF	Sp	Ap	SV	R	MDG	PP	PDK	Andre
K-2015	29,9	19,4	4,2	15,5	12,4	16,2			3,2			0,0
K-2011	33,6	17,2	4,5	16,2	10,6	16,1	1,5	0,4				0,0
K-2007	26,9	23,3	5,6	15,4	12,5	13,2	2,7	0,3				0,0
K-2003	22,3	24,5	4,4	13,8	16,2	12,4	6,4					0,0
F-2015	26,2	19,7	2,8	14,5	11,2	18,6	1,3	0,3	3,1	0,5	1,0	0,8
F-2011	32,0	18,1	3,6	14,9	9,5	17,6	1,6	0,3	0,6	0,9		0,8
S-2017	27,9	25,0	2,4	10,4	11,0	16,2	2,5	0,7	1,6	0,4	0,8	1,2
S-2013	29,8	22,1	3,2	13,5	9,6	16,0	1,8	0,3	1,7	0,3	1,0	0,8

Lenker:

K-valg 2015: <https://valgresultat.no/rogaland/klepp?type=ko&year=2015>

Måling 16.03. 2019: <http://www.pollofpolls.no/?cmd=Maling&gallupid=3599>
[https://www.aftenbladet.no/lokalt/i/ddxrz1/Toppbyrakat-tar-SV-tilbake -
 og-heies-fram-av-Hoyre-ordforeren](https://www.aftenbladet.no/lokalt/i/ddxrz1/Toppbyrakat-tar-SV-tilbake--og-heies-fram-av-Hoyre-ordforeren)
[https://www.aftenbladet.no/meninger/kommentar/i/OEMOWM/Kommentar
 -Jarens-einaste-kvinnelege-ordforar-er-trygg-om-ikkje-noen-tar-ein-Wirak](https://www.aftenbladet.no/meninger/kommentar/i/OEMOWM/Kommentar-Jarens-einaste-kvinnelege-ordforar-er-trygg-om-ikkje-noen-tar-ein-Wirak)

6. Time kommune

Time ligger midt på Jæren og grenser til Hå, Klepp, Sandnes, Gjesdal og Bjerkreim. Bryne er kommune- og regionsenter. Pr. 01.01. 2019 var folketallet 18.795. Høyre har hatt ordføreren sammenhengende siden 2011 da det opplevde et valgscred med fordoblet tilslutning og ny «all time high». Årsaken var strid om bygging av ny fylkeskommunal videregående skole på Bryne, en sak som førte til maktskifte i fylkeskommunen før jul i 2009 og var dét sentrale stridsspørsmålet i fylkespolitikken – med sterk smitteeffekt til lokalpolitikken både i Time og nabokommunene – til etter 2011-valget. Kommunevalget i 2015 innebar en delvis normalisering, men med et betydelig sterkere Høyre enn før 2011. Mange har tolket dette i første rekke som en tillitserklæring til sittende ordfører fra 2011, Reinert Kverneland (H), som også i år stiller til gjenvalg. I tillegg består posisjonen av KrF, FrP og Venstre. Dette er en svært veletablert konstellasjon som stort sett har styrt kommunen siden før årtusenskiftet. Ap og Sp utgjør kjernen i opposisjonen – ofte med tidligere bondelagsleder Bjarne Undheim (Sp) som toneangivende.

Målingen viser små mandatendringer. FrP tar 1 mandat fra KrF og Ap 1 fra MDG. Dermed er blokkstillingen fortsatt 16-11 i favør posisjonen. Denne sitter altså tilsynelatende trygt så lange den holder sammen, noe Aftenbladet mener den vil gjøre. Tross en marginal tilbakegang holder Høyre et svært høyt nivå – noen vil mene unaturlig høyt – i lys av kommunens demografi og politiske historie. Aftenbladet knytter det til ordførerens popularitet, som kanskje er sterkere blant folk flest enn i eget parti, med en tredel blanke stemmer (SA 19.11. 2018)² i en prøvevotering på nominasjonsmøtet. Misnøye med ordføreren kan imidlertid ikke spores i målingen, heller tvert om.

Time	11.02. 2019	K-valg 2015	11.09. 2015	K-valg 2011
H	29,3	30,0	26,2	35,2
FrP	15,9	11,3	12,3	11,7
V	2,8	4,2	3,1	5,2
KrF	9,8	14,7	15,4	14,7
Sp	12,4	12,9	12,3	12,9
Ap	21,5	19,1	18,5	15,2
SV	4,6	2,7	6,2	3,6
R	0,1			
MDG	1,7	4,1	6,2	1,5
PDK	1,0			
Andre	1,0		0,0	

Byrå	Respons	Norstat	
Bestiller	SA	JB	
H	8	8	10
FrP	4	3	3
V	1	1	1
KrF	3	4	4
Sp	4	4	4
Ap	6	5	4
SV	1	1	1
R	0		
MDG	0	1	0
PDK	0		
Sum	27	27	27

² <https://www.aftenbladet.no/lokalt/i/6nJV5Q/Flere-stemte-blankt-for-Reinert-Kverneland-som-listetopp-i-Time>

Målingens største utslag er at KrF reduseres med en tredel, men er heldig med uttellingen og taper bare 1 av 4 mandater. Det synes i første rekke å være FrP som tjener på dette – i tillegg til PDK med 1,0%, som ikke har stilt liste før, men har notert tilsvarende oppslutning ved nasjonale og regionale valg, men må legge på seg minst halvannengangen før det kan ha håp om mandat. På posisjonssiden synes Venstres mandat å være utsatt. På målingen holdes det med en margin på 29 stemmer, og med FrP som fremste utfordrer.

På opposisjonssiden styrker Ap og SV seg, men det meste av fremgangen synes å komme fra partiene på samme side, i første rekke fra MDG, som ligger an til å falle ut av kommunestyret. Ap bryter dermed landstrenden. Det kan være to årsaker til det. Den første er at partiet utfordres mindre fra venstre her enn i mange andre kommuner, den andre at partiet i 2015 fortsatt merket ettervirkningene av skole-saken som preget valget i 2011. Sp måles ned 0,5 pp. i forhold til både 2015 og 2011, og ligger dermed an til å gjøre sitt svakeste kommunevalg så lenge det har stilt liste i kommunen. Skal en tro målingen, holdes partiets 4. mandat med en margin på bare 3 stemmer til FrP.

Opposisjonen prøvde i 2015 å lokke KrF over til sin side ved å tilby partiet ordføreren, men det betakket seg og overtok i stedet varaordførervervet fra FrP. KrF er fortsatt på vippen, og så markert «blått» som Time KrF er, er det mest sannsynlig at partiet blir der det er, noe partiets varaordfører også bekrefter overfor Aftenbladet. Partiet har sikkert også notert seg de små marginene i målinger – hvis Sp taper enda 3 stemmer – kan posisjonen klare seg uten KrF, som da vil være avhengig av andres velvilje for å bevare posisjoner og innflytelse.

Og motsatt kan de nasjonale trender også slå inn i Time med styrking av Sp, SV og MDG. I tilfelle skal det ikke så mye til før alle tre tar hvert sitt ekstra mandat i forhold til hva denne målingen viser, og tas alle mandatene fra borgerlig side, kan opposisjonen få flertall selv med et betydelig borgerlig flertall blant de avgitte stemmene.

Time	H	FrP	V	KrF	Sp	Ap	SV	R	MDG	PP	PDK	Andre
K-2015	30,0	11,3	4,2	14,7	12,9	19,1	3,7		4,1			0,0
K-2011	35,2	11,7	5,2	14,7	12,9	15,2	3,6		1,5			0,0
K-2007	17,5	18,2	5,4	19,0	11,8	19,9	5,5	0,5		2,1		0,0
K-2003	13,7	23,8	3,8	18,6	15,3	16,5	7,9	0,5				0,0
F-2015	26,1	12,6	3,8	15,3	11,6	21,8	2,7	0,4	4,0	0,3	1,0	0,4
F-2011	36,5	12,5	4,3	16,5	8,8	16,4	2,0	0,3	1,4	0,6		0,7
S-2017	27,8	18,3	2,6	11,5	11,4	19,5	3,7	0,5	2,8	0,2	0,8	1,0
S-2013	27,6	16,1	3,8	13,9	10,1	20,6	3,0	0,2	2,6	0,2	1,3	0,6

Lenker:

K-valg 2015: <https://valgresultat.no/rogaland/time?type=ko&year=2015>

Måling 13.03. 2019: <http://www.pollofpolls.no/?cmd=Maling&gallupid=3594>
<https://www.aftenbladet.no/lokalt/i/L08kRx/Kan-han-ta-turen-fra-plogfabrikken-til-ordforerkontoret>
<https://www.aftenbladet.no/meninger/kommentar/i/P3kO7J/Kommentar-Vanskeleg-a-velta-veljarmagneten-fra-Kvernaland>
<https://www.aftenbladet.no/meninger/kommentar/i/ddKGkJ/Kommentar-Sjeldan-sjanse-for-Ap-og-Sp-i-Time>

7. Hå kommune

Hå ligger sørligst på Jæren og grenser til Klepp, Time, Bjerkreim og Eigersund. Folketallet pr. 01.01. 2019 er 18.814. Hå er en svært vanskelig kommune å måle grunnet en fortsatt levende bygdliste. Bakgrunnen er sammenslåingen av tre tidligere kommuner til dagens Hå i 1963, noe som ble opplevd som en tvangssammenslåing i Nærbø, den nordligste og største av de tidligere kommunene – særlig siden det var Varhaug som ble kommunesenter. T.o.m. perioden 1987-91 var det en rekke bygdelister. Hver bygd hadde sin bygdliste, ja det hendte sågar vet et av valgene at det var konkurrerende bygdelister i én av bygdene. I tillegg har kommunen hele tiden hatt tilnærmet fullt utbygd partistruktur, slik at tilbudet av konkurrerende lister lenge var høyeste i landet. Før 1991 hadde bygdelistene alltid flertall, og kunne gjøre opp seg imellom – hvis de ble enige. Resultatet ble faktisk en svært veldrevet kommune med god balanse i tilbudet de ulike bygdene imellom. F.o.m. 1991 var det slutt på bygdelister i de sørlige to tredelene av kommunen, og de fleste partiene bestemte seg for å gå sammen for å gripe makten. Tilbake av bygdelistene var kun Nærbølista (NL) inntil den i 2015 fikk en avlegger i den sørligste delen, Samlingslista for Søre Hå (SL), toppet av en tidligere SV-representant. Nytt i år er at disse to listene har slått seg sammen til Hålista (HL).

Hå	15.03. 2019	K-valg 2015	11.09. 2015	K-valg 2011
H	18,3	19,0	20,3	19,7
FrP	9,8	8,5	10,9	9,0
V	1,1	0,6	1,6	1,4
KrF	22,9	20,0	21,9	17,2
Sp	16,3	9,0	12,5	9,6
Ap	10,2	7,6	12,5	7,4
SV	1,7	1,5	3,1	1,8
R	0,4			
MDG	1,6	1,2	3,1	
PDK	0,4	1,6		
NL		28,0	9,4	32,5
SL		3,0	1,6	
HL	16,9			
FNB	0,2			
Andre	0,2		3,1	1,4
Byrå	Respons		Norstat	
Bestiller	SA		JB	
H	6	6		7
FrP	3	3		3
V	0	0		0
KrF	8	7		6
Sp	6	3		3
Ap	4	3		3
SV	0	0		0
MDG	0	0		
PDK	0	0		
NL		10		11
SL		1		
HL	6			
Sum	33	33		33

Vurdert utfra målingen har sammenslåingen så langt ikke vært noen suksess siden Hålista måles til rett over halvparten av hva de to gamle bygdelistene oppnådde i 2015. Men, også tidligere har vi sett at meningsmålingene har hatt store vansker med å fange opp bygdelistenes nivå, jfr. Jærbladets måling i 2015 der begge bygdelistene undervurderes betydelig. Denne «feilmålingen» er imidlertid interessant fordi den viser at det i første rekke er Sp, Ap og FrP som avgir stemmer til bygdelistene. Det samme ser en ved å studere forskjellene mellom særlig kommunevalg og fylkestingsvalg i tabellen under.

Hå	H	FrP	V	KrF	Sp	Ap	SV	R	MDG	PP	PDK	Lokale	Andre
K-2015	19,0	8,5	0,6	20,0	9,0	7,6	1,5		1,2		1,6	31,1	0,0
K-2011	19,7	9,0	1,4	17,2	9,6	7,4	1,8					32,5	1,4
K-2007	9,0	13,0	1,7	20,6	11,8	6,4	2,7					33,9	0,9
K-2003	13,0	16,2	1,1	19,3	18,2	8,4	4,8					19,0	0,0
F-2015	21,9	15,8	1,1	23,8	14,5	15,7	1,7	0,3	1,9	0,5	2,0		0,7
F-2011	24,9	15,5	1,9	23,0	13,6	16,2	1,7	0,3	0,4	1,0			1,6
S-2017	23,3	22,8	1,3	16,9	15,4	13,5	2,3	0,5	1,3	0,3	1,5		0,9
S-2013	23,8	19,3	1,9	19,7	14,3	14,7	1,8	0,2	1,2	0,2	2,0		0,8

Årets måling må leses i dette lyset ved at det også er disse partiene – samt KrF – som synes å tjene på at Hålista måles så lavt. Aftenbladet har tatt opp spørsmålet om målingens relevans for Hålista med Respons Analyse, som svarer at «resultatet for Hålista er like trygt som for de andre listene». Min erfaring er den motsatte – og at bruken av stortingsvalg som referansevalg ytterligere øker usikkerheten. Jeg vil derfor begrense meg til å påpeke noen særtrekk i målingen.

Det første og viktigste er at her har vi en kommune der KrF både måles til fremgang og som største parti. Grunnet kommunens helt spesielle valghistorikk vil målingens 22,9 være partiets beste kommunevalgresultat gjennom tidene. Den tidligere toppnoteringen er 22,2 i 1995. Men fortsatt er det et stykke opp til rekorden på 31,5 ved stortingsvalget i 2001.

Ellers er det grunn til å merke seg at også Venstre går frem på målingen – dog fra utgangspunktet «next to nothing» – og at SV og de andre partiene på ytre venstre både knappast ser fremgang og alle ligger svært lavt. Ingen av dem ligger an til å komme inn i kommunestyret, noe som krever om lag 2% av stemmene.

Hå KrF utmerker seg ved å være svært konservativt og har derfor tradisjon for å foretrekke å samarbeide (med det som normalt regnes for å være) til høyre for seg. I 2011 ble det etablert et bredt samarbeid mellom Høyre, KrF, Sp og FrP der Høyre som største parti fikk ordføreren. I 2015 kom også Ap til, og siden KrF ble større enn Høyre, overtok det ordførervervet. Men i løpet av inneværende periode sprakk samarbeidet da Høyre og FrP brøt ut. I tillegg sprakk Høyres gruppe ved at 2 representanter gikk over til Nærbølista, som dermed igjen fikk innflytelse gjennom et sak-til-sak-samarbeid med den gjenværende posisjonen.

Aftenbladet spekulerer med bakgrunn i målingen i flere tenkelige flertallskonstellasjoner. Fellesnevneren er at ingen av dem inneholder både KrF og Høyre. Til det regnes personkjemien mellom nåværende KrF-ordfører og H-varaordfører, som begge stiller til gjenvalg, for å være for dårlig. Men kommentarene fra toppkandidatene for alle listene er stort sett den samme; ingen utelukker noen samarbeidspartnere. Og historien har lært meg at i Hå-politikken er alt – absolutt alt – mulig når det kommer til samarbeid. Her er det fortsatt hestehandlerne som rår og den med best pokerfjes stikker av med gevinsten.

Lenker:

K-valg 2015: <https://valgresultat.no/rogaland/h%C3%A5?type=ko&year=2015>

Måling 15.03. 2019: <http://www.pollofpolls.no/?cmd=Maling&gallupid=3595>
<https://www.aftenbladet.no/lokalt/i/Xwvzqx/Denne-mannen-rolser-det-til-i-Ha-politikken>
<https://www.aftenbladet.no/meninger/kommentar/i/l1pll9/Kommentar-Her-lever-bygdelista-og-KrF-i-beste-velgaande>

8. Karmøy kommune

Karmøy er den største kommunen på Haugalandet, større enn regionsenteret Haugesund, den største landkommunen og den tredje største kommunen i Rogaland med 42.161 innbyggere pr. 01.01. 2019. Den ble skapt i 1965 ved å slå sammen hele 7 tidligere kommuner. Dette preget de første tiårene kommunepolitikken ved at annethvert valg gjerne ble et mobiliseringsvalg for henholdsvis den nordre og søndre delen, men er nå overvunnet. Karmøy har tradisjonelt blitt sett på som KrFs viktigst kommune på landsbasis med det største om mest innflytelsesrike lokallaget. Partiet har hatt en rolle som «statsbærende» parti som har styrt i vekslende allianser til høyre eller til venstre. Samtidig har FrP siden før årtusenskiftet stått svært sterkt i kommunen, og da særlig i sørvest. KrFs klippekort til makten ble brutt da Høyre og FrP fikk rent flertall i 2011, men da begge partiene gikk tilbake i 2015 – og Ap gjorde et brakvalg, valgte Ap å samarbeide med KrF, Sp og Venstre og sette de to forrige styringspartiene utenfor. Ap har ordføreren og KrF varaordføreren.

Karmøy	21. 03. 2019	K- valg 2015	03. 09. 2015	19. 08. 2015	K- valg 2011
H	27,0	18,3	19,8	20,0	25,9
FrP	19,1	19,7	23,3	23,1	23,4
V	0,6	2,6	1,4	1,0	3,1
KrF	12,0	15,1	16,1	16,6	16,6
Sp	7,5	4,3	3,5	3,3	2,3
Ap	21,0	33,4	28,2	28,9	23,8
SV	4,5	2,4	1,8	3,3	2,1
R	1,5	0,4	0,5	0,4	0,3
MDG	2,5	1,9	1,8	1,5	
PP			0,4	0,0	1,9
PDK		2,0	3,2	1,9	0,7
Karmøylista	3,9				
Andre	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0
Byrå Bestiller	InFact HA		Respons H	InFact HA	
H	12	8		12	
FrP	9	9		11	
V	0	1		1	
KrF	6	7		7	
Sp	3	2		1	
Ap	10	15		11	
SV	2	1		1	
R	0	0		0	
MDG	1	1			
PP					1
PDK		1			0
Karmøylista	2				
Sum	45	45			45

Målingen viser at Ap ser ut til å tape enda mer enn det vant i 2015. Samtidig ligger Høyre an til å vinne mer enn partiet tapte i 2015, og vil – hvis målingen slår til – kunne gjøre sitt nest beste kommunevalg i historien, bare slått av 29,3 i 1979. Dermed ligner målingen mye på resultatet av kommunevalget i 2011. Den viktigste forskjellen er at FrP, selv om det holder nivået fra 2015, ligger så langt bak sitt 2011-resultat at det ikke holder til rent flertall av Høyre og FrP.

Det gamle styringspartiet KrF følger landstrenden og går tilbake med en femdel fra 2015, men er heldig med mandatfordelingen og taper kun ett av 7 mandater. Sjettemandatet holdes dog ifølge målingen med syltynn margin. Derimot nulles regjeringspartner Venstre nesten ut med skarve 0,6%. Partiet har stått svakt i Karmøy helt siden splittelsen på Røros i 1972, og med en stadig fallende tendens, men det spørs om ikke feilmarginene denne gangen spiller partiet et puss. Om pusset er stort nok til å berge kommunestyreplassen, er et annet spørsmål. Da må det opp mot 1,5%.

Til tross for at Karmøy er en stor landkommune, har Sp lenge vært et marginalt parti og ved flere valg kun oppnådd ett kommunestyremedlem. I 2015 snudde trenden, og partiet økte til 2. I målingen økes mandattallet til 3, og partiet mangler kun en håndfull stemmer på også å ta det fjerde. Hvis målingens nivå på 7,5 er rett, vil det være mer enn en tredobling fra 2011 og partiets beste kommunevalgresultat siden 1991.

SV har slitt med samme problem som Venstre og Sp. Målingens nivå på 4,5 vil være nær en dobling fra 2015 og partiet tredje beste kommunevalgresultat gjennom tidene, bare slått av 6,4 i 2003 og 5,7 i 1991. Denne utviklingen er svært typisk for SV i Rogaland; partiet vokser relativt mest der det på forhånd er svakt, men sterkt nok til være representert i lokalpolitikken selv i partiets svake perioder.

Nytt i 2015 var at SV fikk en reell konkurrent på venstresiden da også MDG kom inn i kommunestyret for første gang. Også MDG øker på målingen fra 2015-resultatet, men ikke nok til å øke mandattallet fra 1 til 2. Rødt har tidligere stilt liste i Karmøy ved seks valg, men aldri oppnådd med enn 0,4% av stemmene. På denne målingen noterer partiet 1,5, som kun er noen hundredeler fra hva som kreves for å ta den siste plassen i kommunestyret, så her står det på desimalene om partiet er inne eller ute. Grensen er ifølge målingen 1,53%.

Også KrF fikk konkurrent på utsiden av seg da Partiet De Kristne kom inn i kommunestyret for første gang i 2015. Tidligere har også Pensjonistpartiet vært representert i flere perioder, men stilte ikke liste i 2015, og ligger ikke an til å gjenoppstå.

Nytt av året er Karmøylista, som ledes av utbrytere fra FrP, og etter programmet å dømme vil ha en profil som plasserer den på høyresiden politisk. Avisen opplyser ikke nøyaktig om listens score, men etter grafikken å dømme må den være 3,8 eller 3,9 prosent, hvilket gir 2 mandater med god margin. Grensen går ved ca. 3,25%.

Dermed er blokkstillingen etter målingen at dagens styringspartier Ap, KrF og Venstre har 19 mandater, og ytre venstre til sammen 3. Summen av disse blir dermed 22, mens det kreves 23 for å ha flertall. På motsatt side har Høyre og FrP til sammen 21, og kan danne flertall med Karmøylista eller et annet parti. Avisen spekulerer i om det kan bli KrF, som har tradisjon for å samarbeide like godt begge veier i kommunen, og oppsummerer situasjonen slik: «I Karmøy står ordførerkampen mellom tittelforsvarer Jarle Nilsen i rødt hjørne og utfordrer Tor Kristian Gaard i blått. Vinneren blir trolig den som best bygger allianser. Vil Ap's ekteskap med KrF holde? Vil toppene i Karmøylista samarbeide med partiet som skjøv dem ut i kulden?»

Karmøy	H	FrP	V	KrF	Sp	Ap	SV	R	MDG	PP	PDK	Andre
K-2015	18,3	19,7	2,6	15,1	4,3	33,4	2,4	0,4	1,9		2,0	0,0
K-2011	25,9	23,4	3,1	16,6	2,3	23,8	2,1	0,3		1,9	0,7	0,0
K-2007	10,9	35,9	3,4	20,9	3,0	20,8	3,0			1,4		0,7
K-2003	8,9	34,6	3,3	22,1	3,5	18,2	6,4	0,2		2,3		0,6
F-2015	18,8	19,9	2,6	14,5	4,1	32,0	2,1	0,5	2,1	0,7	1,9	0,8
F-2011	25,0	22,7	2,8	15,5	2,4	26,5	1,9	0,3	0,2	1,8		1,0
S-2017	29,2	25,5	2,2	11,1	4,9	19,1	2,9	0,8	1,5	0,9	0,6	1,3
S-2013	27,5	25,9	2,9	14,1	2,2	21,1	1,9	0,2	1,2	0,7	1,7	0,6

I målingen er det også spurt om hvem velgerne foretrekker som ordfører. Svarene er som følger:

Jarle Nilsen (Ap)	31,1%
Tor Kristian Gaard (H)	25,8%
Rune Midtun (FrP)	8,6%
Alf Magne Grindhaug (KrF)	8,2%
Vet ikke	26,3%

Det er denne vet-ikke-prosenten Haugesunds Avis fokuserer på i sin presentasjon.

Lenker:

K-valg 2015: <https://valgresultat.no/rogaland/karm%C3%B8y?type=ko&year=2015>

Måling 21.03. 2019: <http://www.pollofpolls.no/?cmd=Maling&gallupid=3606>
<https://www.h-avis.no/nyheter/politikk/karmoy/1-av-4-vet-ikke-hvem-som-er-best-egnet-som-ordforer-politikerne-bare-lover-og-lyver/s/5-62-784888>
<https://www.h-avis.no/kommentar/politikk/nyheter/karmoylista-pa-vippen-krf-kan-bytte-side/o/5-62-785421>

9. Rogaland fylkeesting

Etter at vi fikk dirkete valg til fylkeestingene i 1975 har «normalen» vært at Rogaland har vært styrt av sentrum-høyre allianser med litt ulik sammensetning. I 1991, 2007 og 2015 valgte sentrumpartiene å gå til venstre, men hver gang har Høyre klart å bryte opp dette samarbeidet – i 1994 og i inneværende periode ved å bli inkludert på ulikt vis, og i 2009 ved å få KrF til å bytte side midt i perioden.

Da saken som hadde resultert i KrFs sidebytte i 2009 var avklart i 2015, valget partiet å gå tilbake til sentrum-venstre-samarbeidet fra årene 2007-09. Til tross for at det forelå en avtale om først å snakke med samarbeidspartnerne 2009-15, Høyre og FrP, valgte partiet alt valgnatten å kunngjøre et nytt samarbeid med Ap, Sp og Venstre. Også SV og MDG ble inkludert i et valgteknisk samarbeid. Ifølge mediene skal nåværende fungerende KrF-leder Olaug V. Bollestad, ha vært sentral i KrFs linjeskifte i 2015 og hvordan det ble utført.

Rogaland fylkeesting	21. 03. 2019	18. 02. 2019	10. 09. 2018	14. 08. 2018	19. 04. 2018	F- valg 2015	09. 09. 2015	22. 08. 2015	27. 06. 2015	07. 04. 2015	15. 02. 2015	14. 09. 2014	F- valg 2011
H	28,2	26,7	28,8	29,4	32,9	24,2	26,3	30,5	27,6	27,6	25,8	32,6	28,9
FrP	16,3	15,1	18,8	15,4	17,5	15,6	14,5	14,5	15,6	13,6	12,9	15,1	15,8
V	2,9	2,2	2,8	2,9	3,5	4,4	5,3	4,1	4,5	4,5	3,4	3,1	4,7
KrF	7,5	8,4	6,3	8,4	8,0	11,1	10,6	10,7	9,8	10,1	11,0	9,6	10,9
Sp	10,3	8,9	8,2	9,7	7,0	7,2	7,5	6,4	6,3	6,7	6,0	4,8	5,7
Ap	23,7	26,3	24,0	22,1	21,3	27,8	28,0	24,3	27,7	28,4	29,8	25,5	27,4
SV	4,6	5,9	3,3	5,1	4,9	2,8	2,4	3,0	2,4	3,3	3,8	2,7	2,9
R	2,2	2,0	1,7	1,1	1,6	0,7	0,4	0,6	1,3	0,6	1,5	0,5	0,6
MDG	2,4	2,5	1,0	3,7	2,0	3,7	4,0	3,7	1,9	3,1	3,3	3,6	0,8
PP	0,7	0,0	0,2			0,9	0,4	0,1	1,4	0,6	1,5	0,9	1,6
PDK	0,3	0,4	0,6			0,9	0,5	1,2	1,2				
FNB	0,6	0,5	3,1										
Andre	0,3	1,1	1,2	2,2	1,3	0,7	0,0	0,9	0,3	1,5	1,0	1,7	0,8

Byrå Bestiller	Res. SA	Res. H	Res. SA	Res. H	Res. H		Res. SA	Res. SA	Res. SA	Res. SA	Res. H	Res. SA	
H	14	13	14	14	16	12							14
FrP	8	7	9	8	8	8							8
V	1	1	1	1	2	2							2
KrF	4	4	3	4	4	5							5
Sp	5	4	4	5	3	4							3
Ap	11	13	12	11	10	13							13
SV	2	3	2	2	2	1							1
R	1	1	1	0	1	0							0
MDG	1	1	0	2	1	2							0
PP						0							1
PDK													
FNB			1										
Sum	47	47	47	47	47	47							47

Det har det siste året blitt offentliggjort fem fylkesmålinger for Rogaland med spørsmål om stemmegivning ved fylkestingsvalg, den første i april 2018 med Høyre som oppdragsgiver. I høst hadde Høyre en måling i august og Stavanger Aftenblad en i september, og på nyåret nok en for Høyre i februar og den ferskeste for Aftenbladet nå i mars. Samtlige er utført av Respons Analyse med stortingsvalget i

2017 som referansevalg – og er følgelig direkte sammenlignbare. Noen av målingene Aftenbladet er kreditert for ovenfor, er gjennomført i samarbeid med Haugesunds Avis, men det gjelder ikke den siste.

Samtlige målinger viser fremgang for Høyre og tilbakegang for Ap i forhold til fylkestingsvalget i 2015. Høyre ble målt litt ned i februar, men er i mars tilbake på nivået fra de to målingene i høst ca. 4 pp. over 2015-resultatet og på nivå med partiets gode fylkestingsvalg i 2011. Formkurven ligner utviklingen på de nasjonale målingene der partiet nådde sitt laveste nivå så langt i valgperioden nettopp i februar, mens mars har gitt fornyet vekst.

For Ap er bildet motsatt; etter en måling i februar på høyde med Høyre, er partiet i mars nede igjen på nivået fra høstens målinger mellom 4 og 5 pp. lavere enn Høyre. Dermed gjenvinner Høyre posisjonen fra 2011 som fylkets største parti, mens Ap ligger an til å gjøre sitt dårligste fylkestingsvalg siden 2003.

Fremgang for Høyre og tilbakegang for Ap fra 2015 på fylkesnivå er også å forvente utfra kommune-målingene for Sandnes og Haugesund. I begge byene gjorde Ap brakvalg ved kommunevalget i 2015, i all hovedsak på Høyres bekostning. Og kommunevalgresultatene smittet over til det samtidige fylkestingsvalget med samme tendens – dog noe avdempet – i disse kommunene. Når nå målingene viser en delvis «normalisering» i begge byene ved kommunevalg, er det å forvente at dette nok en gang influerer på fylkestingsvalget på en måte som bør gi Høyre et tillegg på minst 1 pp. på fylkesnivå og Ap et tilsvarende tap. Men dette utgjør kun ca. en firedel av utslagene på den seneste målingen.

Til tross for en fremgang på halvannet prosentpoeng fra februar til mars, er det flere forhold i mars-målingen som er mindre gunstig enn i februar for Høyre. Den viktigste er at lojalitetsprosenten går ned fra 68,1 til 62,7. Dessuten øker andelen usikre velgere fra drøyt 20 til nesten 25 prosent. Høyre har dermed i begge målingene den største andelen gjerdesittere av samtlige partier – unntatt Venstre. Det er selvsagt en ulempe for partiet hvis disse holder seg hjemme på valgdagen. På den andre side har disse velgerne fortsatt ikke valgt noe annet parti. Dermed kan de være lettere å vinne tilbake enn velgere som har funnet et nytt favorittparti. Høyre kan dermed sies å ha en fordel ved å ha den største velgerreserven det kan mobilisere fra frem mot valget.

Partiet ligger på begge målingene høyest i mobilisering av velgere som ikke stemte i 2017. Disse utgjøres av hjemmesitterne ved det valget samt to årganger med førstegangselgere. Selvsagt teller alle stemmer like mye for partiene, men erfaringsmessig er det mindre sannsynlig at disse velgerne faktisk møter frem på valgdagen enn for velgere som stemte da, og særlig når sammenligningsgrunnlaget er et stortingsvalg. Som kjent er valgdeltagelsen betydelig høyere ved stortings- enn ved fylkestingsvalg. Det er følgelig ikke særlig mange velgere – unntatt førstegangselgere – som faktisk vil stemme ved et fylkestingsvalg når de ikke stemte ved det foregående stortingsvalget. Dette er derfor troløse velgere som partiene ikke kan forvente å se veldig mange av på valgdagen. Å ha en høy andel av disse velgerne på målingene anses derfor som en risiko for at partiene det gjelder kan være overvurdert.

Når Høyre likevel går frem fra februar til mars skyldes er en vesentlig bedring av bytteforholdet mot de andre partiene. I februar hadde partiet et netto tap på nesten 1.100 stemmer. I mars er dette omgjort til en netto gevinst på ca. 1.600 stemmer, altså en forbedring på nesten 2.700 stemmer. Det er særlig i bytteforholdet til Ap og KrF det noterer fremgang. Høyre tapte i februar over 4.000 stemmer til Ap, og det kom ingen velgere den andre veien. I mars er tapet redusert til 3.000 velgere. Samtidig fikk partiet 1.500 tidligere Ap-velgere. Dermed er det netto tapet redusert til 1.500 velgere. I mars fikk partiet nesten 1.300 velgere fra KrF, mens nesten 800 gikk motsatt vei. Nettogevinsten var dermed ca. 500 stemmer. I mars er tilgangen fra KrF økt til nesten 2.100 stemmer, mens avgangen motsatt vei er nesten halvert. Nettoen blir dermed mer enn tredoblet til noe over 1.650 stemmer.

Høyre har størst velgerutveksling mot FrP, og velgerne vandrer begge veier. Det er ingen andre partier på det to målingene som har større gjensidig bytte av velgere enn Høyre og FrP, og vandringene

mellom dem synes å øke. Begge målingene viser at det er flest velgere som går fra FrP til Høyre, men at nettogevinst er avtagende. I februar var det nesten 4.750 som gikk fra FrP til Høyre og nesten 1.600 som gikk motsatt vei. Det ga en netto gevinst for Høyre på over 3.150 stemmer. I mars var Høyres tilgang økt til over 5.800 stemmer og avgangen til FrP mer enn doblet til over 3.300 stemmer. Dermed var nettoen nede i litt over 2.500 stemmer.

I tillegg til Ap er det Sp Høyre taper flest stemmer til. Brutto avgang er nesten 1.450 stemmer i februar og i underkant av 1.700 stemmer i mars. I februar var det også noen som gikk motsatt vei, men de er borte i mars. Dette er et eksempel på hvordan svaret fra én enkelt respondent kan leses ut av målingene, og slike mindre forskjeller kan ikke tilleggs vekt hvis de ikke gjentas i flere målinger.

Begge målingene viser at lite tilsig av velgere fra Venstre til Høyre. Dette kan være velgere som stemte taktisk i 2017 for å berge partiet over sperregrensen. I februar måles det ingen bevegelse motsatt vei, men i marsmålingen er det registrert nesten dobbelt så mange overganger fra Venstre til Høyre enn den andre veien. Det spørres om ikke også dette er et tilfeldig utslag. Det samme kan trolig sies om tilgang på 1 respondent hver fra SV og Andre i marsmålingen.

Hovedårsaken til Aps fall fra februar til mars er at partiet taper på alle parameterne; lojaliteten faller, det taper stemmer til de andre partiene, flere velgere setter seg på gjelder og andelen av dem som ikke stemte i 2017 som nå sier at de vil stemme på partiet, er fallende. Lojalitetsprosenten var i februar så høy som 78,3, noe som er svært høyt for et parti som Ap på en fylkestingsmåling. I mars er dette tallet nede i 70,6, noe som må anses som mer normalt for et parti som ikke er i kraftig vekst. Andelen gjerdessittere går opp med ca. 2 pp. fra litt under 11% til i underkant av 13%, eller ca. 4.500 stemmer.

Det mest alvorlige utviklingstrekket er at partiet går fra en netto gevinst i velgerutvekslingen med de andre partiene på over 5.000 stemmer i februar til et netto tap på ca. 1.600 stemmer i mars, altså et tap på nesten 7.000 stemmer på noen uker. Det er både tilgangen på nye velgere som reduseres og flere gamle Ap-velgere som nå oppgir annen partipreferansen. Fra februar til mars reduseres den første kategorien med en tredel, mens den andre øker med en halvpart. Dermed blir nettovirkningen stor.

Begge målingene viser at partiet i hovedsak avgir velgere til de andre partiene på venstresiden. Dette er i tråd de de nasjonale tendensene. Ses de to målingene sammen er den netto avgangen størst til SV, fulgt av Sp og Rødt. Størst netto gevinst har partiet fra Høyre og FrP, men mens det var Høyre som avga mest i februar, har FrP i mars overtatt som hovedleverandør. Mens både brutto og netto tilgang fra FrP synes å øke, gjelder det motsatte i forhold til Høyre.

Februarmålingen viser også at Ap da hadde en netto gevinst fra KrF, Venstre og MDG på til sammen nesten 2.100 stemmer. I mars er dette snudd til et nesten like stort netto tap. Brutto er det altså, skal vi tro målingene, over 4.000 velgere som har forlatt Ap til fordel for et av disse partiene i løpet av måneden. Størst er utslaget for Venstre som i mars er den største nettoavtageren av tidligere Ap-velgere. Det er et utslag jeg ikke kan huske å ha sett på andre målinger, og sterkt imot både de nasjonale trendene og det som kan observeres i kommunemålingene i Rogaland. I februar avga KrF ca. 1.000 stemmer til Ap, men i mars er dette null ut – det er ingen respondenter som beveger seg mellom disse to partiene i noen retning. I motsetning til det jeg kommenterte om forholdet Ap/ Venstre, ses denne nullingen av utveksling mellom Ap og KrF også igjen i flere kommunemålinger.

FrP gjorde et hopp på september-målingen, trolig grunnet bompengesaken, som da var svært tilspisset, men tapte enda mer i februar. Her spiller nok både partiets nasjonale fall i samme periode og bompengesakens (midlertidige?) nedkjøling en rolle. Marsmålingen fører partiet igjen over 2015-resultatet. Kanskje fordi bompengespørsmålet igjen har kommet noe høyere på agendaen?

Dette skjer mens lojalitetsprosenten på begge målingen ligger i underkant av 60 og avgangen til gjerdet øker fra 16,2 i februar til 22,8% i mars. Det siste betyr tap av over 3.000 stemmer, som mer enn kompenseres ved at utvekslingen med de andre partiene bedres med i overkant av 4.000 stemmer, noe som betyr at partiet netto velgertap nær halveres. Størst avgang både brutto og netto har FrP til Høyre, men nettovirkningen var størst i februar. Ap er den andre store avtageren av FrP-stemmer, og den veien øker tapet fra februar til mars. FrP er også hovedleverandør til FNB, men her dreier det seg kun om 1 respondent i den ene målingen og 2 i den andre.

FrP noterer et større tap til KrF og et noe mindre til Sp og SV i februar, men i marsmålingen er disse avgangene eliminert. Det tjener partiet ca. 2.500 stemmer på, men her er det snakk om kun noen få respondenter, så disse utslaget bør tolkes med stor forsiktighet. Det samme gjelder på enkeltrespondenter fra Venstre og MDG i februar og Andre i mars, og ditto avgang til Andre i februar.

I fylkesmålingene fra Respons er det som regel tatt inn tabeller om geografisk fordeling av partipreferansene på den måten at svarene fra respondentene i Nord-Rogaland er skilt ut. Her ser vi det interessante trekket at Høyre scorer høyere i denne delen av fylket enn i resten med fordelingen 32% i nord og 25 i resten av fylket i februar og 32 mot 27% i mars. Dette er i strid med partiets vanlige valggeografi i Rogaland der partiet ved fylkestingsvalg normalt har gjort det noe dårligere i nordfylket enn i fylket som helhet. F.eks. var partiets noteringer i denne delen av fylket ved fylkestingsvalget i 2015 20,0 og i 2011 27,0% – mot 24,2 og 28,9% i hele Rogaland. Motposten er at FrP ifølge målingene ligger an til å gjøre det vesentlig dårligere i denne delen enn i resten av fylket. FrPs noteringer er i februar 6% i nord og 17 i resten og tilsvarende 11 mot 18% i mars, også det stikk i strid med det normale der partiets score i nord var 16,3 i 2015 og 17,3 i 2011 – mot 15,6 og 15,8% i hele fylket.

Gitt det lave antall respondenter når en bryter materialet ned på denne måten, ville vi ikke ha tillagt dette vesentlig vekt hvis det kun var én måling som ga slike utslag, men finner grunn til å nevne det når de to seneste målingene er samstemte på dette punktet. Det spørres likevel om det kan være rett da kommunemålingene i Haugesund og Karmøy, som dekker over tre firedeler av samlet stemmetall i Nord-Rogaland, tvert om varsler en styrking av FrP i denne delen av fylket, og en ikke ser snurten av dette særtrekket på fjorårets målinger. FrPs lave noteringer i nordfylket kan derfor bety at partiet er noe undervurdert i disse to siste målingen og Høyre noe mindre overvurdert. Ellers avviker nedbrytningen på variabler som geografi, alder og kjønn ikke mer fra normalen enn en kan forvente gitt de ekstra store feilmarginene som gjelder for bakgrunnstall.

Rogaland KrF fikk æren/skylden for å ha avgjort partiets linjevalg i høst ved klart å velge «blå» side. Internt var det imidlertid rivninger. Av de større foreningene var det i første rekke Haugesund og Sandnes som valgte «rød» side. Målingene viser at partiet fikk en kraftig dupp i september da det politiske Norge ventet på daværende partileder Hareides linjevalg, men steg i februarmålingen til samme notering partiet fikk ved Stortingsvalget i 2017 med 8,4. I mars ser vi imidlertid en ny nedgang til 7,5. Er det rett, har partiet tapt 7 av 10 velgere fra 2015 og 1 av 10 siden 2017, d.v.s. at ca. en tredel av tapet har kommet etter stortingsvalget i 2017.

Partiets nedgang fra februar til mars skjer til tross for at lojalitetsprosenten går opp fra 66,2 til 71,1 og andelen usikre velgere går ned fra 15,4 til 9,5%. Høyere lojalitet betyr en gevinst på i overkant av 1.000 stemmer, men det hjelper ikke mye når tilgangen på nye velgere skrumper inn til nesten null. I mars er partiets tilgang på nye velgere redusert til 4 respondenter, 1 fra Høyre, 1 fra og 2 som ikke stemte i 2017 mot 13 respondenter i februar. Det er særlig til Høyre og Sp at KrF taper, mot begge opp fra netto 4-500 stemmer til nesten 1.700 i mars. I februar var det Ap partiet tapte mest til, men i mars viser målingen ingen utvekling noen veier mot det partiet. Dette utslaget kan være reelt da vi også finner det igjen i kommunemålingene for Stavanger og Sandnes. I februar noterer partiet også en betydelig

gevinst mot FrP, men også den er nullet ut i mars. De øvrige tallene på matrisene er trolig utslag av tilfeldige enkeltrespondenter som ikke bør tillegges avgjørende vekt, men summen av disse trekker i samme retning som her er beskrevet.

Bildet målingene tegner av KrF er typisk for et parti i tilbakegang; stadig flere velgere forlater partiet samtidig som tilgangen på nye blir stadig mindre. Det mest alvorlige er dog at andelen på gjerdet også skrumper inn. Det betyr at de velgerne som en tid har vært i tvil, nå har funnet seg andre partier. Antall velgere på gjerdet utgjør nå drøye 2.000 stemmer eller i overkant av 1% av stemmetallet i Rogaland ved fylkestingsvalget i 2015. Hvis det usannsynlige skulle skje at alle disse skulle vende tilbake til «faderhuset» på valgdagen, utgjør de ikke flere stemmer enn til å heve parti opp til et nivå like i overkant av resultatet ved stortingsvalget i 2017. Marsmålingen tyder på at noe over halvparten av tapet har vært til venstresiden og noe mindre til regjeringspartnerne (les Høyre), men også at de aller fleste som forsvant fra februar til mars, havnet på høyresiden.

Venstre var før splittelsen på Røros i 1972 blant de store partiene i Rogaland, men har siden aldri mak- tet å reise seg igjen, unntatt i de største byene og – tidvis – noen andre enkeltkommuner. I likhet med nasjonale målinger, viser de regionale en fallende tendens. Særlig begredelig var februarmålingen med en notering på kun halvparten av 2015-resultatet. Det var trolig i laveste laget, slik at partiet i mars igjen stiger til samme nivå som på de to målingene i høst, som likevel er lavere enn resultatene fra både 2017 og 2015.

Tross for fremgangen fra februar, viser marsmålingen flere negative trekk, særlig at lojalitetsprosenten faller fra lave 38,5 til katastrofale 31,1. Det mest positive med marsmålingen er at halvparten av partiets 2017-velgere sitter på gjerdet, d.v.s. at de ennå ikke har funnet seg noe annet favorittparti. Disse er dermed ennå ikke helt tapt for Venstre da det er betydelig lettere for et parti å vinne tilbake velgere fra sofaen enn fra andre partier. Velgerne på gjerdet i mars utgjør i underkant av 4.500 stemmer – mer enn dobbelt så stor som KrFs reserve. Hvis partiet kan vinne tilbake noe over halvparten av disse, er det nok til å forsvare Venstres resultat ved fylkestingsvalget i Rogaland i 2015 på 4,4 prosent.

Det kan også skje hvis utviklingen «på overgangsmarkedet» fra februar til mars får fortsette, for mens Venstre fortsetter å tape egne velgere til gjerdet, ser det nå ut til å få påfyll av nye velgere. I februar hadde det fortsatt et netto tap til andre partier på over 2.000 velgere. I mars er dette snudd på hodet slik at partiet nå noterer en nesten like stor netto gevinst. Denne forbedringen utgjør over halvparten av partiets stemmetall ved fylkestingsvalget i 2015. Når så vi sist en måling der Venstre hadde positiv velgerutveksling mot andre partier?

Februarmålingen viser netto velgertap mot alle de øvrige partiene unntatt KrF og MDG, og størst til Høyre. I mars er det derimot positivt bytteforhold mot så vel Høyre, Ap, Rødt som MDG, størst mot Ap. Men her er antall respondenter så lavt at det kan være grunn til å minne om at feilmarginene blir særlig store når det kommer til bakgrunnstall, så vi må vente på nye målinger for å se om dette er starten på en ny og bedre trend for Venstre eller om feilmarginene denne gangen spiller oss et puss.

Rogaland utmerket seg ved stortingsvalget i 2017 som fylket med lavest relativ fremgang for Sp fra 2013. De fire første fylkesmålingene i denne perioden vitnet alle om videre fremgang fra nivået fra 2015 og 2017, men det er kun marsmålingen som gir partiet en fremgang som på noen måte minner om hva vi ser på de nasjonale målinger. Denne samsvarer også med nivået i de samtidige kommune- målingene. Fra februar til mars noterer partiet fremgang på alle de viktigste parameterne; lojalitets- prosenten stiger til solide 80,2, partiet aktiviserer flere velgere som ikke stemte i 2017 og sist, men ikke minst: partiet dobler sin netto velgertilgang fra de andre partiene, og det er i første rekke KrF, Høyre og Ap som avgir velgere til Sp.

Rogaland er tradisjonelt blant SVs svakeste fylker, men når partiet først vokser, vokser det som regel relativt mer her enn i bedre fylker, og motsatt når det er i nedgang. Dette ser vi igjen i målingene, men svingningene er større for SV enn for mange av de andre partiene. Det er derfor ikke så lett å lese partiets reelle styrke ut av disse. Det noterte seg til ca. 5% på målingene i april og august 2018, falt så ned til 3,3 i september, steg til 5,9 i februar 2019, for så å falle tilbake til 4,6 i mars. Denne formkurven er i og for seg gjenkjennelig fra de nasjonale målingene, men med mye større utslag. Marsmålingen er nær gjennomsnittet av disse fem målingene, og bør kunne leses som en korleksjon i forhold til de store utslagene i september og i februar. Men objektivt sett burde Rogaland SV i hvert fall ikke ligge lavere enn i sommer. Det spørres derfor om ikke korleksjonen fra februar til mars er i største laget slik at partiet ligger nærmere å forsvare det tredje mandatet partiet hadde inne i februar enn marsmålingen viser. Det vil i tilfelle være en tredobling av mandattallet fra 2015.

Ser en på bakgrunnstallene, kan det være grunn til å anta at lojalitetsprosenten på skyhøye 84,5 i februar var i høyeste laget. I mars kjøles denne ned til 62,8, som er lavt for et parti i vekst. Samtidig tredobles andelen velgere på gjerdet, antall velgere som forlater partiet dobles og andelen aktiviserte velgere som ikke stemte i 2017 reduseres til en firedel. Tilgangen på nye velgere fra de andre partiene er konstant på ca. 3.500 både i februar og mars. Den kommer fra de fleste andre partier, og suverent mest fra Ap. Hovedforskjellen fra februar til mars er at i februar var det ingen som gikk motsett vei, men i mars sender SV én velger tilbake til Ap for hver to det vinner.

Rødt ligger på de to seneste målingene an til en tredobling fra 2015, men, i likhet med SV, fra et svært lavt nivå. Rødt har en spennende førstekandidat ved kommunevalget i Stavanger, og håper dette skal gi smitteeffekt både til andre kommuner og til fylkestingsvalget. Det vil i tilfelle være en parallell til 1999-valget, som er den eneste gangen hittil at partiet og forgjengeren RV har oppnådd representasjon i fylkestinget gjennom valg. I inneværende valgperiode har imidlertid en av Aps fylkestingsrepresentanter meldt overgang til Rødt, og vedkommende er nominert som listetopp. Fire av de fem seneste målingene tyder på at dette mandatet kan forsvares, men at mer enn ett mandat neppe er realistisk.

Bakgrunnstallene tyder på at partiet har en uvanlig lite stabil velgermasse. I februar noteres lojalitetsprosenten til 88,4, et tall som ligner det vi har sett i en del nasjonale målinger. Da hadde partiet ingen på gjerdet, avga kun 1 respondent til Ap og hadde tilgang på nye velgere fra SV, Ap, Venstre og MDG. I mars er plutselig lojaliteten ned på skarve 36,1 prosent, noe partiet taper ca. 1.500 velgere på. Disse fordeler seg med ca. to tredeler i avgang til andre partier og én tredel til gjerdet. Samtidig er bruttoovergangen fra andre partier konstant. Når parti likevel går frem fra februar- til marsmålingen, skyldes det økt tilgang på velgere som ikke stemte i 2017.

Disse tallene viser at Rødt har et svært lite grunnfjell, men desto flere velgere som i en gitt situasjon kan tenkes å stemme på partiet.

MDG fikk to representanter i fylkestinget i 2015, men har for tiden ingen da begge har meldt seg ut i løpet av perioden. Det begynte med at de to røk uklar med hverandre, med det resultat at den ene meldte overgang til SV. Ganske nylig var den siste så misfornøyd med nominasjonen at også han meldte seg ut, og er p.t. uavhengig representant. Om dette har vært medvirkende til at partiet på de to seneste målingene faller med rundt en tredel fra 2015-nivå skal her være usagt, men partiet må opp på tretallet igjen for å kunne forsvare de to det fikk innvalgt da. MDG har i likhet med Rødt et lite grunnfjell og sliter med lojaliteten. Bakgrunnstallene viser at det særlig er SV og Rødt partiet avgir stemmer til.

Da Pensjonistpartiet (PP) falt ut av fylkestinget i 2015, hadde det vært representert sammenhengende siden 1991. Målingene tyder ikke på det det vil returnere.

Bompengemotstanderne i FNB kom i 2015 inn i Stavanger bystyre, og har i år varslet lister i flere kommuner samt ved fylkestingsvalget. Det siste er svært naturlig siden listens hjertesaker i større grad avgjøres på fylkes- enn på kommunenivå. Slike nye lister er alltid vanskelig å fange opp av meningsmålerne, og så langt er listen kun representert med mer enn promiller i septembermålingen, da den lå i grenselandet mellom 1 og 2 mandater. Det er derfor for tidlig å si noe bestemt om listens sjanser på fylkesnivå. Så langt synes det i første rekke å være FrP som profiterer på sin bompengemotstand, men det er også hovedleverandør til FNB i de målingene vi har sett bakgrunnstallene for.

Det eneste partiet som vanligvis går under kategorien med noen realistisk mulighet til å kunne komme inn i fylkestinget er Partiet De Kristne (PDK). Det må i så fall nær doble stemmetallet fra 2015. Så langt tyder ikke målingene på at det er innen rekkevidde, men dersom KrF nasjonalt fortsetter å implodere, skal det ikke mer til enn at ca. 1.400 KrF-velgere går den veien (tilsvarer ca. 6,5% av KrFs 2015-velgere), før PDK er med i kampen om en plass i fylkestinget.

Rogaland	H	FrP	V	KrF	Sp	Ap	SV	R	MDG	PP	PDK	Andre
K-2015	23,3	14,2	5,2	11,0	7,4	27,6	3,0	0,5	3,1	0,7	0,6	3,3
K-2011	30,2	15,6	5,2	11,2	6,0	24,1	3,0	0,5	0,6	1,6		2,0
K-2007	24,9	20,0	6,2	12,9	6,7	20,5	4,2	0,6	0,1	1,5		2,4
K-2003	21,2	22,3	3,9	12,6	7,2	19,5	8,3	0,7	0,1	2,3		1,9
F-2015	24,2	15,6	4,4	11,1	7,2	27,8	2,8	0,7	3,7	0,9	0,9	0,7
F-2011	28,9	15,8	4,7	10,9	5,7	27,4	2,9	0,6	0,8	1,6		0,8
F-2007	22,9	20,7	5,5	12,8	6,8	23,4	4,3	0,7	0,4	1,5		0,9
F-2003	20,7	23,2	3,8	12,1	7,4	18,6	9,0	0,9	0,3	2,9		1,1
S-2017	28,8	19,7	3,5	8,4	7,5	22,4	3,9	1,2	2,6	0,5	0,5	1,0
S-2013	30,1	18,7	4,5	10,6	5,2	22,6	3,3	0,4	2,2	0,5	1,0	0,8

I februarmålingen for Høyre får respondentene også spørsmål om hvem de foretrekker som fylkesordfører. Svarene fordeler seg som følger:

Ole Ueland (H)	32%
Marianne Chesak (Ap)	23%
Solveig Ege Tengesdal (KrF)	15%
Ingen av dem	7%
Ikke sikker	23%

Ege Tengesdal er sittende fylkesordfører, Marianne Chesak sittende fylkesvaraordfører og Ole Ueland ordfører i Sola siden 2011. I slike målinger har sittende ordførere ofte en fordel ved å være best kjent, men siden profilerte ordførere ofte er mer i mediene enn fylkespolitikkerne, må Ueland antas å stille uten vesentlig handikap i forhold til den sittende duoen.

Når en vurderer ordførermålinger, er ofte det mest interessante å se hvordan kandidatene gjør det i forhold til partiene sine. Vi ser at Ege Tengesdal har en nesten dobbelt så høy score som partiet sitt. Også Ole Ueland gjør det vesentlig bedre enn Høyres partitilslutning, mens Ap's kandidat scorer lavere enn partiet sitt. Det kan også tolkes som om hun er den minst kjente av de tre. I rene tall har Ege Tengesdal ca. 6,5 pp. større tilslutning enn KrF, Ole Ueland ca. 5 pp. mer enn Høyre og Marianne Chesak noe over 3 pp. lavere oppslutning enn partiet sitt.

Respons Analyse skriver selv følgende om målingen:

Som vi har sett ved ordførermålingen, så følger oppslutningen i stor grad hvilken «partifarge» velgerne har. En overvekt av Høyres og FrPs velgere støtter Høyres kandidat. Arbeiderpartiets, SVs og Rødts velgere støtter Aps kandidat. KrFs velgere flokker seg naturlig rundt KrFs kandidat, mens Venstres og Senterpartiets velgere er delt mellom Aps og KrFs kandidat.

Geografi et ofte sentralt tema i fylkespolitikken, som har som en vesentlig oppgave å balansere interessene til fylkets kommuner og regioner i forhold til hverandre. Derfor ser en ved noen valg at fylkesordfører kandidatens adresse vektlegges i valgkampen og at deres partier gjør det relativt bedre eller

dårligere i deler av fylket. Dessverre kommenteres ikke den geografiske fordelingen av svarene i denne målingen. Ege Tengesdal er fra Egersund i den sørlige delen av fylket mens de to andre representerer Nord-Jæren. Ved fylkestingsvalget i 2015 gjorde KrF det vesentlig bedre på hennes hjemmebane enn i fylket som helhet. Disse ekstra stemmene var tilstrekke til å sikre partiet en liten fremgang i fylket som helhet, mot en liten tilbakegang dersom Dalane-kommunene hadde fulgt trenden i resten av fylket. Ege Tengesdal var på «rød» side under partiets veivalg i høst. Det hadde derfor vært interessant om dette hadde hatt noen innvirkning på hennes popularitet på hjemmebane der KrFs velgere og medlemmer gjennomgående er konservative.

Aftenbladet skriver i sin analyse av mars-målingen at det har vanskelig for å se for seg at Ege Tengesdal skal få fornyet tillit som fylkesordfører. Målingen viser at partiene som sikret henne flertall i 2015, Ap, KrF, Sp og Venstre, mister flertallet. Men dette kan gjenvinnes ved å utvide samarbeidet mot venstre ved å inkludere i hvert fall SV og kan hende også enten MDG eller Rødt, og avisen drøfter om ikke de to siste blir i drøyeste laget i det blå Rogaland der også sentrumpartiens velgere gjennomgående er mer konservative enn mange andre steder. Avisen har fulgt opp dette spørsmålet ved å innhente garantier fra Sps parlamentariske leder om det ikke er aktuelt for partiet å samarbeide med MDG og Rødt, heller ikke i lokalpolitikken.³ Det er videre avisens oppfatning at Ap, som er flere ganger større enn KrF, neppe igjen vil godta å gi fra seg toppvervet til KrF, og særlig ikke hvis alliansens tyngdepunkt må forskyves mot venstre. Dermed blir situasjonen en annen enn i 2015 da KrF måtte lokkes til å skifte side.

Et moment Aftenbladet utelater er at sentrumpartiene i Rogaland ofte insisterer på å forhandle som én blokk med andre partier, og samlet er de tre partienes styrke nesten jevnstor med Aps. Hvis de så kunne få det erklærte blokkavhengige MDG inn i folden, kan det skapes en situasjon med to jevnbyrdige parter. Men med et Sp som er en tredel større en KrF, vil dets kandidat fremstå som et mer naturlig valg enn KrFs. Dette minner om situasjonen i 1995 da Sp beholdt fylkesordførervervet det hadde vunnet i 1991, til tross for at både Høyre og KrF var betydelig større i den koalisjonen som ble etablert. Her har altså KrF en historisk parallell som kan brukes som forhandlingskort. Men det kortet har to sider; så lite KrF er nå, har det ikke styrke til å også få andre verv dersom det satser alt på toppvervet.

På motsatt side er det kun i målingen fra april 2018 at Høyre og FrP har flertall alene. Ellers mangler de fra 1 til 4 mandater, i marsmålingen 2. Hvis de to partiene – mot formodning – skulle få flertall, vil de også bruke det. Og med tanke på fremtiden, er det ikke unaturlig at de i så fall vil forsøke å få med seg KrF og Venstre. Høyres fylkesordfører kandidat uttaler i hvert fall at hans siktemål er å kopiere regjeringskonstellasjonen. Men uten blå-blått flertall er de to partiene avhengig av sentrum om de igjen skal komme i posisjon. Slik Aftenbladet tolker det, vil KrF og Ege Tengesdals sjanser være enda mindre i en sentrum-høyre-konstellasjon enn sammen med Ap og evt. ytre venstre. Det bygger avisen på at der vil kjøttvekta i enda sterkere grad være til KrFs ugunst, og peker på at det for Høyre vil være vel så utenkelig å ofre toppvervet som det er for Ap.

Avisen peker også på at målingen åpner for nok en sentrum-høyre-variant der hele sentrum, også Sp, går sammen med Høyre uten at FrP er med. Da er en tilbake til det vante mønsteret fra før Sp skiftet side i politikken. Siden har imidlertid Sp og Høyre ofte stått i front på hver sin side i de mest betente fylkespolitiske sakene. En slik konstellasjon vil derfor ha et betydelig politisk strekk, men kanskje er nettopp Ole Ueland med sin bakgrunn (se Sola) mannen som kan bygge bro over disse motsetningene?

En siste mulighet Aftenbladet nevner – men ikke har tro på – er at de to store, Høyre og Ap, finner sammen. Dette har skjedd før i fylkespolitikken tidlig i århundret, men da som ledd i et bredt samarbeid som også inkluderte sentrum. Kun FrP og SV sto tidvis utenfor på hver sin side, men noen ganger lyktes

---

³ <https://www.aftenbladet.no/meninger/kommentar/i/mRrWyE/Kommentar-Borten-Moe-er-Sps-livline-i-viktige-deler-av-Rogaland>

det å få også disse to med på enstemmige budsjettvedtak. Et Høyre/Ap-samarbeid med eller uten tillegg av andre partier har vært forsøkt i flere rogalandskommuner opp gjennom årene, gjerne når de to har en felles oppfatning av at sentrum har blitt altfor kravstort. I innværende perioden styres Eigersund, Gjesdal og Tysvær på denne måten. Tidligere har bl.a. Haugesund prøvd det samme og Stavanger som del av en bred konstellasjon. Min erfaring er at det er svært personavhengig om et slikt samarbeid både skal kunne skapes og bevares. I både Eigersund og Gjesdal er det nå inne i andre perioden, men så har det da også vært kontinuitet på personsiden i begge kommunene. Dessuten vil det være en klar forutsetning at de to ikke skiller seg for mye fra hver andre i viktige saker og prioriteringer, der de i mange tilfeller står nærmere hverandre enn de såkalte mellompartiene med sine særinteresser. Det er også en tendens til at samarbeidet avsluttes gjennom et opprør i det minste av de to store partiene fordi det føler at det kommer i skyggen og vil blankpusse profilen.

Slik bildet nå ser ut, er mitt inntrykk at det er de personlige preferansene blant de ledende aktørene i sentrumpartiene som vil bli utslagsgivende, og de peker mot venstre så lenge det ikke igjen kan skapes et saksfellesskap som trumfer dette. En annen faktor som trekker i samme retning er at FrP med sin bompengemotstand på mange måter spiller seg selv ut over sidelinjen og oppfattes som en upålitelig samarbeidspartner ved at det i saker som omfatter finansiering av veiutbygging må skapes andre flertall som ikke inkluderer FrP, og slike saker er en gjenganger på fylkestingets sakskart. Dette ble da også trukket frem av KrF i 2015 som én av de viktigste grunnene for å bryte samarbeidet med Høyre og FrP og i stedet gå til Ap.

Lenker:

- F-valg 2015: <https://valgresultat.no/rogaland?type=fy&year=2015>
- Måling 19.04. 2018: <http://www.pollofpolls.no/?cmd=Maling&gallupid=3398>
https://hoyre.no/rogaland/aktuelt/hoyre_suverent_storst_1/
- Måling 14.08. 2018: <http://www.pollofpolls.no/?cmd=Maling&gallupid=3443>
https://hoyre.no/rogaland/aktuelt/hoyre_fortsatt_storst_i_rogaland_1/
- Måling 10.09. 2018: <http://www.pollofpolls.no/?cmd=Maling&gallupid=3468>
<https://www.aftenbladet.no/lokalt/i/EoMaWG/Bompengepartiet-pa-vippen>
- Måling 18.02. 2019: <http://www.pollofpolls.no/?cmd=Maling&gallupid=3571>
https://hoyre.no/rogaland/aktuelt/solid_oppslutning_for_ole_ueland/
- Måling 21.03. 2019: <http://www.pollofpolls.no/?cmd=Maling&gallupid=3605>
<https://www.aftenbladet.no/lokalt/i/21LKJB/SentrumAp-kan-miste-flertallet-i-fylket>
<https://www.aftenbladet.no/meninger/kommentar/i/OnL0Qw/Nedtur-for-Ege-Tengesdal-og-Chesak-men-ein-kan-vinna-likevel>

10. Oppsummering

Så langt er 8 av 23 kommuner i Rogaland samt fylkestingsvalget målt med én eller flere målinger. Disse 8 kommunene (som da var 11) representerte ca. 80% av stemmetallet ved kommunevalget i 2015. De er også de 8 mest folkerike kommunene. Men det mangler målinger fra den sørligste regionen, Dalane, fra det som mer igjen av Ryfylke etter at Forsand, Finnøy og Rennesøy innlemmes i h.h.v. Nye Sandnes og Nye Stavanger og fra Indre Haugalandet. Dette er områder med store distriktsutfordringer og ofte andre politiske tendenser enn i fylkets mer sentrale deler. Jeg vil derfor prøve å se både kommune- og fylkesmålingene i sammenheng når jeg oppsummerer og prøver å trekke noen konklusjoner. En måte å vurdere målingene på, er å se på hvor representative de kan være for fylket som helhet. Hvis en overfører trendene fra de 8 kommune til resten av fylket, får en dette bildet:

K-valg	H	FrP	V	KrF	Sp	Ap	SV	R	MDG	PP	PDK	FNB	Lokale lister	Andre
Rogaland														
K-2015 11 k	24,6	15,2	5,3	9,8	4,8	27,8	3,1	0,7	3,6	0,9	0,7	1,5	2,1	0,0
M-2019 8 k	29,3	13,9	2,2	7,8	6,6	23,9	5,7	2,8	3,0	0,5	0,2	1,9	1,0	1,2
Endring +/-	+4,7	-1,3	-3,1	-2,0	+1,8	-3,9	+2,6	+2,1	-0,6	-0,4	-0,5	+0,4	-1,1	+1,2
Rel. endring	1,19	0,91	0,42	0,80	1,38	0,86	1,84	4,00	0,83	0,56	0,29	1,27	0,47	
K-2015 alle	23,4	14,2	5,2	11,0	7,4	27,6	3,0	0,5	3,1	0,7	0,6	1,2	2,1	0,0
Fylkestrend	27,8	12,9	2,2	8,8	10,3	23,7	5,5	2,2	2,6	0,4	0,2	1,6	1,0	

Sammenlignet med de siste fylkestingsmålingene:

F-valg	H	FrP	V	KrF	Sp	Ap	SV	R	MDG	PP	PDK	FNB	Andre
Rogaland													
F-2015	24,2	15,6	4,4	11,1	7,2	27,8	2,8	0,7	3,7	0,9	0,9		0,7
M februar 2019	26,7	14,6	2,2	8,4	8,9	26,3	5,9	2,0	2,5	1,2	1,2	0,1	0,0
Endring +/-	+2,3	-1,0	-2,2	-2,7	+1,7	-1,5	+3,1	+1,3	-1,2	+0,3	+0,3	+0,1	-0,7
Relativ endring	1,10	0,93	0,50	0,76	1,24	0,95	2,11	2,86	0,68	1,33	1,33		0
M mars 2019	28,2	16,3	2,9	7,5	10,3	23,7	4,6	2,2	2,4	0,7	0,3	0,6	0,3
Endring +/-	+4,0	+0,7	-1,5	-3,6	+3,1	-4,1	+1,8	+1,5	-1,3	-0,2	-0,6	+0,7	-0,4
Relativ endring	1,17	1,05	0,66	0,68	1,43	0,85	1,64	3,14	0,65	0,78	0,33		0,43

En ser da at Høyre relativt sett går noe mer frem i de målte kommunene enn i fylket som helhet. Dette er naturlig siden partiet i 2015 opplevde katastrofevalg både i Haugesund og Sandnes – særlig ved kommunevalget, men den lokale trenden smittet også i noe mindre grad over på fylkestingsvalget. De lokale målingene viser at det ligger an til en delvis normalisering i de to byene. Dette må forventes igjen å påvirke fylkestingsvalget, men siden utslagene ved dét valget var mindre i 2015, bør også korreksjonene i år bli mindre. Dessuten skal det mye til at partiet klarer å matche den svært gode Stavanger-målingen også ved fylkestingsvalget i fylkeshovedstaden. Siden de ferskeste kommunemålingene og fylkesmålingen er så samstemte, er det grunn til å anta at den fremgangen disse viser også vil være representativt for i det minste et flertall av de umålte kommunene. Dette passer godt med trenden fra stortingsvalget i 2017 da det var i noen av disse kommunene at partiet hadde den beste utviklingen.

Høyre	K-valg 2015	Måling 2019	Absolutt endring	Relativ endring	Ap	K-valg 2015	Måling 2019	Absolutt endring	Relativ endring
Sandnes	15,1	22,6	+7,5	1,50	Hå	7,6	10,2	+2,6	1,34
Karmøy	18,3	27,0	+8,7	1,48	Time	19,1	21,5	+2,4	1,13
Haugesund	22,3	30,2	+7,9	1,35	Sola	17,0	18,7	+1,8	1,10
Stavanger	28,7	34,0	+5,3	1,18	Stavanger	26,5	26,1	-0,5	0,98
Time	30,0	29,3	-0,7	0,98	Klepp	16,3	13,3	-3,0	0,82
Hå	19,0	18,3	-0,7	0,96	Sandnes	35,9	27,4	-8,3	0,76
Klepp	29,0	27,7	-1,3	0,96	Haugesund	40,2	29,6	-10,6	0,74
Sola	38,1	34,2	-3,9	0,90	Karmøy	33,4	21,0	-12,4	0,63

For Ap er bildet det motsatte av Høyre med relativt store tap der partiet gikk mest frem i 2015. Målingene i februar tydet på at korreksjonen i disse kommunene er mindre ved fylkestings- enn ved kommunevalget. Marsmålingene tyder derimot på en parallell utvikling med relativt like store tap ved de to valgene. Ved stortingsvalget 2017 brøt partiet landstrenden ved å gå marginalt frem i de mest oljetunge kommunene på Nord-Jæren og i belte rundt. Av disse er det nå kun Sola som viser vekst, i de øvrige er det enten nær stillstand (Stavanger) eller tilbakegang (bl.a. Klepp). Tallene for Time kan varsle en utjevning av de motsatte 2017-trendene i Rogaland, men uten målinger i flere kommuner er tallgrunnlaget for spinkelt til å konkludere. Hå er her for spesielt til å tas med i vurderingen.

FrP måles til fremgang i både et flertall av kommunene og i den seneste fylkesmålingen. Her ser vi at det er kommunene Stavanger og Sandnes som er unntaket med kraftig tilbakegang. Disse to utgjør nær halvparten av stemmetallet i fylket og har dermed stor innvirkning på fylkestrenden. Dette svarer med tendensen ved stortingsvalget 2017 der partiet noterte en liten tilbakegang bl.a. i Stavanger og Karmøy, men til dels stor fremgang i et flertall av de så langt umålte kommunene. Tallene tyder på at denne regionale skjevheten fortsetter og kanskje vil kunne forsterkes ved året valg.

FrP	K-valg 2015	Måling 2019	Absolutt endring	Relativ endring	Venstre	K-valg 2015	Måling 2019	Absolutt endring	Relativ endring
Time	11,3	15,9	+4,6	1,41	Hå	0,6	1,1	+0,5	1,83
Sola	16,5	19,8	+3,3	1,20	Sandnes	3,0	2,6	-0,4	0,87
Hå	8,5	9,8	+1,3	1,15	Time	4,2	2,8	-1,4	0,67
Haugesund	14,0	16,1	+2,1	1,15	Haugesund	4,9	3,0	-1,9	0,61
Klepp	19,4	21,9	+2,5	1,13	Sola	4,2	2,3	-1,9	0,55
Karmøy	19,7	19,1	+0,6	0,97	Klepp	4,2	1,8	-2,4	0,43
Stavanger	10,8	8,6	-2,2	0,80	Stavanger	8,3	2,3	-6,0	0,28
Sandnes	23,6	17,0	-6,6	0,72	Karmøy	2,6	0,6	-2,0	0,23

Ses alle målingene så langt i år i sammenheng, er det overordnede bildet at Venstre halveres. Men mens partiets snitt for kommunene sank etter hvert som flere målinger tikket inn, var marsmålingen for fylkestingsvalget bedre enn den forrige. Partiet har ved de seneste valgene gjort det til dels betydelig bedre ved kommunevalg enn ved samtidige fylkestingsvalg i de største kommunene. Dermed vil også den relative nedgangen der være størst. Det er grunn til å anta at de store lokale variasjonene også vil gjøre seg gjeldende i resten av fylket.

KrF hadde i 2015 tilnærmet like stor tilslutning i kommune- og i fylkestingsvalget for fylket under ett. Partiets kjerneområde ligger i stor grad utenfor de målte kommunene. Derfor er det alvorlig for partiet at det mister nesten 1 av 3 velgere i fylket som helhet, men bare 2 av 5 i det målte området. Det må derfor forventes et større velgertap i gjennomsnittet av de ikke-målte kommunene. Her ser vi et veldig stort spenn fra fremgang i den spesielle kommunen Hå, der partiet har ordføreren, til tap av nær halvparten av velgerne i Sola, der partiet har varaordføreren. Av de målte kommunene er partiet i styringsposisjon i samtlige, unntatt i Sandnes. Videre samarbeider partiet til venstre i Haugesund og Karmøy, og til høyre i de øvrige. Ved høstens retningsvalg falt Haugesund og Sandnes ned på «rød» side, de øvrige på «blå». Her fins det med andre ord ikke noe entydig mønster. Forklaringene må derfor trolig finnes innen den enkelte kommune og det enkelte lokalparti.

KrF	K-valg 2015	Måling 2019	Absolutt endring	Relativ endring	Sp	K-valg 2015	Måling 2019	Absolutt endring	Relativ endring
Hå	20,0	22,9	+2,9	1,15	Hå	9,0	16,3	+7,3	1,81
Sandnes	9,4	8,6	-0,8	0,91	Haugesund	1,9	3,4	+1,5	1,79
Karmøy	15,1	12,0	-3,1	0,79	Karmøy	4,3	7,5	+3,2	1,74
Klepp	15,5	12,2	-3,3	0,79	Stavanger	3,0	4,4	+1,4	1,47
Stavanger	6,7	4,9	-1,8	0,73	Sandnes	4,7	5,9	+1,2	1,26
Haugesund	5,3	3,8	-1,5	0,72	Sola	5,5	6,6	+1,1	1,20
Time	14,7	9,8	-4,9	0,67	Klepp	12,4	13,8	+1,4	1,11
Sola	9,4	4,8	-4,6	0,51	Time	12,9	12,4	-0,5	0,96

Rogaland var fylket med minst relativ fremgang for Sp ved stortingsvalget i 2017. Internt i fylket var fremgangen minst i de tunge landbrukskommunene på Jæren og størst i byer og bynære strøk der partiet på forhånd stod svakest og der landbruket spiller minst rolle. I den første kategorien var den relative fremgangen bare 10-15% (ikke pp.), mens partiet minst doblet tilslutningen i den siste. Kommuner med både tunge landbruksmiljø og urbane sentra, havnet i en mellomposisjon med en relativ fremgang på rundt 50%. Her ser en delvis det samme mønsteret, relativt mest frem der partiet normalt står svakest, og minst i kommunene der landbruket står sterkt, i Time sågar en liten tilbakegang. Unntaket er Hå, men det skyldes at partiet profiterer på at den lokale målingen spår at bygdelistene halveres. Fylkes- og kommunemålingene er samstemte om partiets nivå. Det kan tyde på at partiet kan vente en gjennomsnittlig vekst på mellom en firedel og en tredel i de ikke-målte distriktskommunene.

SV øker i alle de målte kommunene, og ligger også an til å bli representert i samtlige, unntatt i Hå. Det betyr at partiet er tilbake i kommunepolitikken i Klepp og Sola etter én periode uten representasjon. I 2015 stilte partiet liste i 16 av 26 kommuner, og ble representert i 10 av dem. Fylkestrenden for kommunevalg ligger noe høyere enn den seneste fylkestingsmålingen, men hvor stor del av potensialet partiet makter å hente ut, vil avgjøres av i hvor mange kommuner partiet makter å stille liste. Slik tallene ser ut nå, bør partiet ha realistiske mandatsjanser i de fleste kommuner der det stilte liste uten å bli representert i 2015, samt i noen kommuner hvor partiet ikke har stilt liste på en stund.

SV	K-valg 2015	Måling 2019	Absolutt endring	Relativ endring	Rødt	K-valg 2015	Måling 2019	Absolutt endring	Relativ endring
Klepp	0	2,7	+2,7	>	Sola	0	2,4	+2,4	>
Sola	1,7	5,0	+3,3	2,94	Klepp	0	0,5	+0,5	>
Sandnes	2,4	5,6	+3,2	2,33	Hå	0	0,4	+0,4	>
Karmøy	2,4	4,5	+2,1	1,88	Time	0	0,1	+0,1	>
Haugesund	3,5	6,0	+2,5	1,71	Haugesund	0,4	3,0	+2,6	7,50
Stavanger	4,3	7,3	+3,0	1,70	Karmøy	0,4	1,5	+1,1	3,75
Time	2,7	4,6	+1,9	1,70	Stavanger	1,2	4,3	+3,1	3,58
Hå	1,5	1,7	+0,2	1,13	Sandnes	0,7	2,3	+1,6	3,28

Rødt stilte i 2015 lister bare i de fire største kommunene Stavanger, Sandnes, Karmøy og Haugesund, og ble representert kun i Stavanger med ett mandat. Målingene tyder på at det kan øke representasjonen i Stavanger og i tillegg bli representert i Sandnes, Haugesund, Karmøy og Sola. Målingene tyder på at partiets hovedpotensiale er i de to storbyregionene. Utenfor det området kan partiet neppe forvente særlig stor tilslutning eller mandatsjanser.

For MDG tyder tallene så langt på at partiet kan forvente å tape i et flertall av kommunene fra partiets regionale gjennombruddsvalg i 2015 da det oppnådde representasjon i 9 av de 10 kommunene det stilte liste. Målingene viser flere motstridende tendenser fra vekst på en tredel i Hå og Karmøy til halvering i Klepp og Time. Dette er typisk for et parti som ennå ikke har rukket å skaffe seg et fast grunnfjell, men må overbevise de samme velgerne fra valg til valg. Bakgrunnstallene viser da også at MDG har større brutto velgerutveksling med andre partier enn hva som er vanlig for så små partier. Det betyr at partiet har større potensiale både for vekst og fall, og at en ofte ser motsatte tendenser fra målingen til måling. Derfor er tallene for MDG mer usikre enn for de andre partiene.

MDG	K-valg 2015	Måling 2019	Absolutt endring	Relativ endring	FNB	K-valg 2015	Måling 2019	Absolutt endring	Relativ endring
Hå	1,2	1,6	+0,4	1,33	Sandnes		3,1	+3,1	
Karmøy	1,9	2,5	+0,6	1,32	Sola		2,2	+2,2	
Sandnes	2,8	3,1	+0,3	1,11	Klepp		0,6	+0,6	
Haugesund	3,6	3,2	-0,4	0,89	Hå		0,2	+0,2	
Stavanger	4,9	3,8	-1,1	0,78	Stavanger	4,0	1,8	-2,2	0,45
Sola	2,5	1,8	-0,7	0,72	Time				
Klepp	3,3	1,6	-1,7	0,48	Haugesund				
Time	4,1	1,7	-2,4	0,41	Karmøy				

FNB stilte i 2015 bare liste bare ved kommunevalget i Stavanger. Både som én-saks-liste og at dét at den er nykommer de fleste steder, gjør det vanskeligere å få et sikkert inntrykk av listens potensiale enn for etablert partier. Dertil kommer at det fortsatt ikke er endelig avklart hvor den stiller. Dermed vet ikke velgerne i de fleste kommuner med sikkerhet om den er en reell valgmulighet eller ikke. Sammenholdt med erfaringene fra kommunevalget i Stavanger i 2015, viser målingene at FNB har mulighet til å kunne bli innvalgt både i fylkestinget og i flere kommunestyre, men at den også kan bli en flopp. Den viktigste faktoren vil være hvor betent bompengespørsmål vil være når valgdagen nærmer seg, den andre om listens forsøk på å skaffe seg en bredere politisk plattform vil virke mobiliserende eller demobiliserende på velgerne og den tredje konkurransesituasjonen om bompengevelgerne.

10.1 Landstrender

Omregner en tallene fra målingene i Rogaland til landstrender, får en dette bildet:

Landstrender	H	FrP	V	KrF	Sp	Ap	SV	R	MDG	Andre
K-valg 2015 Norge	23,2	9,5	5,5	5,4	8,5	33,0	4,1	2,0	4,2	4,6
Trend K-målinger Rogaland	27,6	8,6	2,3	4,3	11,7	28,4	7,5	8,0	3,5	4,2
PoP K-valg uke 12 2019	25,6	9,2	3,7	3,9	15,4	25,4	7,0	3,6	4,0	5,2
F-valg 2015 Norge	23,5	10,3	4,9	5,6	7,9	33,6	4,0	2,2	5,0	2,9
Trend F-måling mars Rogaland	27,5	10,8	3,2	3,8	11,3	28,6	6,6	6,9	3,3	2,3
PoP F-valg uke 12 2019	27,3	11,1	3,8	3,9	12,2	25,8	6,8	4,1	4,6	1,3

Linje 1 er landsresultatet av kommunevalget i 2015. Linje 2 viser hvordan kommunevalgresultatet i 2019 for landet som helhet vil kunne bli dersom resten av landet – mot formodning – skulle stemme likt med de 8 kommunene som er målt i Rogaland. Linje 3 er landsgjennomsnittet av lokale kommune-målinger når dette skrives.

Og tilsvarende i de tre nederste linjene hvordan det nasjonale fylkestingsvalgresultatet vil bli dersom den seneste fylkesmålingen for Rogaland skulle vise seg å være representativ samt gjennomsnittet av lokale fylkestingsmålinger.

Disse tallene kan også gjerne ses opp mot de seneste nasjonale kommunevalgsmålingene:

Landsmålinger	Dato	H	FrP	V	KrF	Sp	Ap	SV	R	MDG	Andre
Norstat/NRK	05.03. 2019	25,8	7,3	2,7	5,3	10,8	29,6	5,7	3,3	6,1	3,4
TNS Gallup/TV2	04.03. 2019	25,1	10,6	3,0	4,9	12,4	26,6	5,1	4,2	3,4	4,7
Gjennomsnitt	Mars 2019	25,45	8,95	2,85	5,1	11,6	28,1	5,4	3,75	4,75	4,05

For Høyre ser en den tilsynelatende motsetning at kommunemålingene bidrar til å trekke landsgjennomsnittet til dels betydelig opp mens Rogaland kun marginalt avviker fra dette for fylkestingsmålingene. Det er trolig to forklaringer på dette. Den ene kan være at utvalget av målte kommuner er bredere i Rogaland enn i resten av landet, den andre at Høyres utvikling er bedre i Rogaland enn i landet som helhet.

FrP synes å bekrefte landstrenden med at partiet samlet sett ser ut til å gå tilbake ved kommune- og frem ved fylkestingsvalget. Men det spørres om ikke disse to motstridende tendensene vil jevne seg ut når valgdagen nærmer seg?

Venstre ligger an til å gjøre det til dels betydelig dårligere i Rogaland enn i landet som helhet. Dette kan tolkes som en fortsettelse av trenden der partiets tyngdepunkt forskyves fra de gamle kjerneområdene i vest til det nye rundt Indre Oslofjord.

KrF holdt lenge bedre stand i Rogaland, men de seneste målingene har ført fylket under landstrenden for lokale målinger. Dette er samtidig betydelig dårligere enn nivået i de nasjonale kommunevalgsmålingene. Vi må avvente fremtidige målinger for å se om dette er en varig forskjell.

Sp følger tendensen fra 2017 med lavere vekst i Rogaland enn i landet som helhet. Tallene kan leses som at mens partiet sto tilnærmet stille i Rogaland mellom 2015 og 2017, er den relative veksten siden 2017 nokså nær landtrenden.

For Ap viser målingene i Rogaland en fortsettelse av trenden fra 2017 med noe mindre nedgang i Rogaland enn landsgjennomsnittet.

SVs målinger i Rogaland viser samlet sett å slutte seg nær til gjennomsnittet av lokale målinger ellers i landet. Det er imidlertid grunn til å merke seg at disse viser et betydelig høyere nivå enn de nasjonale kommunevalgsmålingene, noe som kan skyldes at de målte kommunene er mindre representative for SV enn for mange av de andre partiene.

Rødts relative vekst er betydelig større i Rogaland enn i landet som helhet, men fra et svært lavt utgangsnivå.

MDG viser svakere utvikling i Rogaland enn landsgjennomsnittet. Én hovedforklaring kan være at Stavanger avviker betydelig negativt fra flere av de andre storbyene. Kanskje fordi partiet tar til orde for å avvikle byens og fylkets hovednæring?